О Б Щ И Н С К И С Ъ В Е Т – А Й Т О С

Р Е Ш Е Н И Е

№ 167

По Докладна записка с вх.№ ОбС-359/18.11.2024 г. от Васил Едрев – кмет на Община Айтос, относно приемане на План за действие на Община Айтос за периода 2024-2027 г. в изпълнение на Областната стратегия за равенство, приобщаване и участие на ромите в област Бургас /2021-2030/, съгласно новия Национален план за действие за периода 2024-2027 г.

Общинският съвет – гр. Айтос,

На основание чл.21, ал.1, т.12 от ЗМСМА,

Р Е Ш И :

ПРИЕМА План за действие на Община Айтос за периода 2024-2027 г. в изпълнение на Областната стратегия за равенство, приобщаване и участие на ромите в област Бургас /2021-2030/, съгласно новия Национален план за действие за периода 2024-2027 г., който е приложен и е неразделна част от настоящия протокол.

Решението е гласувано в заседание на ОбС, с 27 гласа "за", 0 „против" и 0 „въздържали се", проведено на 19.12.2024 г., Протокол № 15, т.1. от ДР
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА:.....
/Стелиана Николова – протоколист/

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОбС-АЙТОС:
/п/
КРАСИМИР ЕНЧЕВ

АКТУАЛИЗАЦИЯ НА

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ОБЩИНА АЙТОС ЗА ПЕРИОДА 2024-2027г.
В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА

ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ
ЗА РАВЕНСТВО, ПРИОБЩАВАНЕ И УЧАСТИЕ НА РОМИТЕ В
ОБЩИНА АЙТОС /2021-2030/

I.ВЪВЕДЕНИЕ:

Представеният План за действие на община Айтос е в изпълнение и спазвайки структурата на Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите /2021-2030/. Стратегията се вписва в контекста на развитието на европейските интеграционни и приобщаващи политики, като отчита и насоките, дадени в Съобщението на Европейската комисия до Европейския Парламент и Съвета от 7 октомври 2020 „Съюз на равенството: Стратегическа рамка на Европейския съюз (ЕС) за ромите за равенство, включване и участие“, както и анексите към него „Насоки за планиране и прилагане на националните ромски стратегически рамки“ и „Портфолио от показатели“. В Плана за действие на община Айтос са определени и планирани задачите местната власт, НПО и местната общност към разрешаване на променящите се потребности на маргинализираните групи в общината. Той е съобразен с изискванията на нормативните актове, регламентиращи предоставянето на различните видове услуги, децентрализацията при управлението и финансирането им и се основава на приоритетите и насоките в областта на политиката на държавата в тази област.

При разработване но Плана за действие взеха участие представители на всички институции в Община Айтос, имащи отношение към подобряване на социалния, образователния и икономическия статус на уязвимите групи:

- ✓ Община Айтос;
- ✓ Дирекция „Социално подпомагане“ гр. Айтос;
- ✓ Дирекция „Бюро по труда“ гр. Айтос;
- ✓ РУ-Айтос;
- ✓ Представители на ромската общност;
- ✓ СУ „Христо Ботев” гр. Айтос
- ✓ СУ „Н.Й.Вапцаров” гр. Айтос
- ✓ ПГСС „Златна нива” гр. Айтос
- ✓ ОУ”Атанас Манчев” гр. Айтос
- ✓ ОУ „Христо Ботев” с. Мъглен
- ✓ ОУ „Христо Ботев ” с. Пирне
- ✓ ОУ „Светлина” с. Тополица
- ✓ ОУ „СВ.Кирил и Методий” с. Карагеоргиево
- ✓ ДГ „Калина Малина” гр. Айтос

- ✓ ДГ „Славейче” гр. Айтос
- ✓ ДГ „Детелина” с. Тополица
- ✓ ДГ „Пролет” гр. Айтос
- ✓ ДГ „Радост” гр. Айтос
- ✓ ДГ „Здравец” гр. Айтос
- ✓ ДГ „Слънце“ гр. Айтос
- ✓ Здравни медиатори към Община Айтос

Планът за действие на община Айтос е разработен като отворен документ, който ще се актуализира, допълва и изменя на база регламентирани периодични анализи. Той има за цел да анализира и идентифицира предпоставките и да планира дейностите в изпълнение на интеграционната политика, насочена към българските граждани от ромски произход.

В настоящия документ терминът „роми“ се използва като общ термин. Той включва групи от хора, които имат повече или по-малко сходни, но не едни и същи културни и социални характеристики. Самоопределянето им също може да бъде различно. В унисон с Националната стратегия, планът прилага общ и целенасочен интегриран подход към гражданите в уязвимо положение от ромски произход и не изключва оказването на подкрепа и за лица в неравностойно положение от други етнически групи или от личното им самоопределяне.

II. Актуално състояние на ромската общност в община Айтос.

При последното преброяване на населението и жилищния фонд към 07.09. 2021 година населението на община Айтос възлиза на 25 481 души. Данните са представени в Таблица1. Ето как се разпределя по основните етнически групи:

Област Община Населено място	**Лица, отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност**	**Етническа група**				**Не се самоопределям**
Община Айтос	**Общо**	**българска**	**турска**	**ромска**	друга	
Град Айтос	25 481	11 531	8 753	1 929	219	400

Във връзка с демографската характеристика се забелязва трайна тенденция към намаляване на населението, запазва се и отрицателния естествен прираст на населението, както и неговото застаряване. Това виждаме от данните, които са били актуални при преброяването през 2011г.

Област Община Населено място	**Лица, отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност**	**Етническа група**				**Не се самоопределям**
Община Айтос	**Общо**	**българска**	**турска**	**ромска**	**друга**	
Град Айтос	26 008	13 847	8 760	3 101	77	223

Прави впечатление, че най-голям е спада на населението самоопределящо се като роми. Първата причина за спада на самоопределилите се като роми вероятно е засилването на емиграцията. Приблизително 41% от спада в броя на населението, на национално ниво, през последните 10 години се дължи тъкмо на нея. За сравнение: от 1993 до 2011 напускащите страната (външната миграция) са около 32% от общия спад на населението. Непосредствената причина за тези процеси е приемането на България за член на ЕС през

2007. Пикът на емиграцията е бил през 2019, когато 40 000 напускат - по данни на НСИ. Много от ромите, но също така и много от етническите българи и турци търсят препитание извън България - например в други страни в ЕС като Германия и Испания. Спадът в броя на ромите обаче може да се дължи и на друго, някои премълчават етническата си принадлежност. Някои от страх, а други за да се разграничат от тази част от ромите, които са останали неграмотни, нямат постоянни доходи, а се издържат от социални помощи, просия, кражби.

Защо е важно да се погрижим за ромите? Ромската етническа група е най-младата, както в нашата община, така и в цялата страна - в сравнение с българската и турската. 26.6% от ромите, според данните, са на възраст до 14 години; при турците в тази група попадат близо 14%, а при българите - 12%. При ромите няма проблем с ниската раждаемост. Но според данните спадът в броя ромите е с 0,5%. Всички бихме допуснали грешка, смятайки, че "изтичането" на български роми към ЕС ще реши от само себе си проблема, свързан с ниската степен на интеграция на това малцинство. Гетата си остават бомби със закъснители - въпреки притегателната сила на ЕС. Това е и причината, ние от община Айтос да полагаме максимални грижи за приобщаването на тази немалка етническа група имаща проблемите с ранните бракове и високата раждаемост на ромските деца, в семейства с недостатъчни възможности за отглеждане на дете и родителски грижи, липсата на мотивация за учене, липса на информираност както за имунизационния календар, така и за здравната профилактика и още редица фактори препятстващи социализирането на децата в по-късна възраст. Такива са: ниска или липсваща хигиенна култура, невладеенето на български език в младите ромски семейства, проблеми придружени от безработица и изолираност.

Общинския план на Община Айтос набляга на интеграционните социални, здравни, образователни, културни и други мерки, като цели да ангажира съществуващите законови и управленски структури и образователните и социални структури. Общината се стреми да заема активна позиция въз основа на разбиране, и с нагласа за диалог и обслужване на гражданите, особено насочени към интеграцията на етническите малцинства.

1.Образование

От общия брой на населението на община Айтос, 8,05 % е под 7 годишна възраст. С най-висок дял – 35,15 % са завършилите средно образование, като близък е делът и на населението с основно образование – 21,31 %. Едва 9,35 % са с висше образование. Относителният дял на незавършилите начално образование е 5,78 %, а 2,41 % от населението на общината никога не са посещавали училище.

Налице е тенденция голяма част от ромите да остават без подходящо образование и професионална квалификация, в резултат на което трудно се реализират на пазара на труда и с това се поставят пред тях редица бариери за успешната им социализация.

А. Детски градини

В община Айтос работят 7 детски градини, които се посещават от 870 деца. За съпоставка е информацията от предходната актуализация на Плана от 2021г., когато са били 852 деца разпределени в 6 детски градини.

Детска градина	Брой деца 2024/2025	Брой деца 2020/2021	Самоопределящи като роми	Отпаднали деца	От тях роми	Преместени и заминали за чужбина	Реинтегрирани
ДГ „Пролет“ гр. Айтос	179	227	3	-	-	-	-
Филиал с. Карагеоргиево	14	14	-	-	-	-	-
Филиал с. Поляново	6	11	-	-	-	-	-
ДГ „Здравец“ гр. Айтос	84	100	-	-	-	-	-
Филиал с. Караново	15	14	14	-	-		-
ДГ „Калина Малина“ гр. Айтос	121	100	79	11	11	20	3
Филиал с. Мъглен	22	20	18	-	-	-	-
Филиал с. Черна могила	8	12	10	-	-	-	-
ДГ „Радост“ гр. Айтос	128	145	-	-	-	-	-
Филиал с. Черноград	10	10	-	-	-	-	-
Филиал с. Пещерско	10	12	-	-	-	-	-
ДГ „Славейче“ гр. Айтос	98	107	1	-	-	-	-
Филиал с. Пирне	20	20	20	-	-	-	-
Филиал с. Чукарка	19	20	15	-	-	-	-
ДГ „Детелина“ с. Тополица	26	40	-	--	-	-	-
ДГ“ Слънце“	110	-	-	-	-	-	-
Общо	870	852	160	11	11	20	3

Данните показват, че ръст на деца има единствено в детската градина в сегрегирания район ДГ „Калина малина“, но и всички отпаднали деца от детските градини са тази градина, което означава че децата от ромски произход продължават да са в най-рисковата група, с тенденция към социално изключване и изолация, и в тази насока са били и ще бъдат насочени и усилията на община Айтос, като и на детските градини, в които има деца от ромски произход, да бъдат засилени мерките за задържане и реинтеграция на отпадналите деца.

Всички детски градини на територията на община Айтос работят по посока Общата подкрепа за личностно развитие на децата в детската градина, която е насочена към всички деца в групата и гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на детската градина, включва:

1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
2. занимания по интереси;
3. грижа за здравето;
4. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
5. поощряване с морални и материални награди;
6. дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
7. логопедична работа.

Политиките и мерките, които детските градини предприемат за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки, като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете. Предприемат се мерки като:

- Управление на информацията за преждевременно напусналите подготвителни групи за училище. Изготвяне на база данни от учителите, в чиито групи има деца от рискови групи /съобразно различните причини от отпадане/;

- Координиране действията на учителите от детската градина и търсене на сътрудничество с учители и от другите детски градини;

- Квалификация на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието и превръщането му в педагогически консултант;

- Провеждане на вътрешна квалификация за агресията и насилието и начините за разрешаване на конфликти;

- Дейности за усвояването на българския книжовен език и повишаване на грамотността;

- Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование;

- Създаване на условия за включване на детето в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти;

- Насочване на детето към занимания, съобразени с неговите потребности;

- Индивидуална подкрепа за детето от личност, на която има доверие;

- Участие на родителите на детето в дейности в полза на групата или детската градина /даване на добър пример за подражание/;

- Съвместни празници и творчески работилници, Приобщаване към общочовешките ценности и подготовката им за пълноценен живот в съвременните обществено-икономически условия;

- Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на подготвителна група за училище;

- Повишаване качеството и ефективността на въздействие върху подрастващите чрез създаване на специфична образователна и възпитателна интерактивна среда;

- Поставяне на детето в активна позиция по отношение на усвояването на нови знания и умения и тяхната практическа приложимост;

- Превръщането на детската градина в приятно и желано място за децата чрез използване на иновативни педагогически методи и форми за усвояване на нови знания;

- Извършване на ефективна диференцирана работа с децата с намалена успеваемост;

- Подготовка на децата за новата социална роля на ученик и продължаване на образованието;

- Привеждане дисциплината на децата в съответствие с новите обществени реалности;

- Изграждане на съдържателен и многообразен образователен процес;

- Осъществяване оптимално ниво на вътрешна мотивация за учене у децата, чрез целенасочена образователно-възпитателна работа.

- Гражданско образование и работа с родителската общност;

- Приобщаване на децата към общочовешките ценности и подготовката им за пълноценен живот в съвременните обществено-икономически условия;

- Поставянето на приоритет в работата на учителите в подготвителни групи за формирането на личностни умения у децата за адекватно социално поведение в съвременните динамични обществено-икономически условия;

- Създаване условия за личностна изява на всяко дете;

- Организиране на творчески и спортни дейности с общ интерес;

- Контролиране посещаемостта на децата чрез ежемесечно отчитане среднодневната посещаемост на децата, своевременно осъществяване на връзка с родителите, за

установяване причините за отсъствие на децата, анализиране средната посещаемост на децата по групи в края на всеки месец.;

- Реализиране на политики за социализиране на децата, за които българският език не е майчин и за деца в неравностойно положение, за интегрирано обучение на деца със СОП;

- Мотивиране, консултиране и подпомагане чрез редица дейности за приобщаване на децата от ромски произход;

- Ежеседмични контакти и разговори с родителите на децата, застрашени от отпадане. Активна дейност на ЕКИПИТЕ за обхват, сформирани съгласно Механизма за съвместна работа на институциите за обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна училищна възраст;

- Мотивиране и приобщаване на децата чрез организиране на допълнителни дейности в ДГ;

- Приобщаване към националните традиции и обичаи чрез организиране на празници и развлечения, Дни на „отворените врати“, дейности и изяви на децата пред обществеността с цел социализация и активно участие в живота на населеното място;

- Сътрудничество със служители на МВР и Дирекция „Социално подпомагане“, с „Отдел за закрила на детето“ и други институции.

- Мотивиране на педагогическия персонал за допълнителна работа по превенция на ранното отпадане на деца от образователната система.

Б. Училища

В таблицата е представена информация за броя на учениците в действащите училища на територията на община Айтос. В града има 4 училища, две от които средни, едно основно и една професионална гимназия. В селищната система има 4 основни училища, като е осигурен транспорт за учениците от населените места без училище, до приемащото такова. Информацията в таблицата има за цел да представи и как се е променил броят на децата от предходната актуализация на Плана.

Училища	**Брой деца 2023г.**	**Брой деца**	**Самоопределящи като роми**	**Отпаднали деца**	**От тях роми**	**Преместени/ заминали за чужбина**	**Реинтегрирани**
СУ „Христо Ботев“ гр. Айтос	928	1030	25	-	-	-	-
СУ „Н.Й.Вапцаров“ гр. Айтос	837	808	-	4	-	4	-
ПГСС „Златна нива“ гр. Айтос	254	266	96	-	-	22	-
ОУ „Атанас Манчев“ гр. Айтос	298	310	210	4	4	-	6
ОУ"Св.Св.Кирил и Методий" с. Карагеоргиево	70	70	14	-	-		-
ОУ "Христо Ботев" с. Мъглен	128	148	74	-	-	-	-
ОУ "Христо Ботев" с. Пирне	134	154	91	-	-	4	-
ОУ "Светлина" с. Тополица	74	74	-	-	-	-	-
							-
Общо	2723	2860	510	8	4	30	6

Както е видно от информацията, има спад в учениците в община Айтос. Учениците самоопределящи се като роми в община Айтос са 17.8% от всички ученици, но всички отпаднали от образователната система без основателна причина /преместване/ са от тази етническа група. По тази причина се предприемат различни мерки и методи за обхващането и задържането на учениците, като основният е работа по различни проекти и програми по които са работили училищата през учебната 2023/2024г. като:

- По дейност 2 на Проект BG052OP001-5.001-0001**„Равен достъп до училищно образование в условията на кризи**“ ;
- По Проект BG05M2OP001-2.012-0001 **„Образование за утрешния ден“** - Дейност 3.4 „Обучение на учители за работа с дигитални ресурси и внедрената платформа за образователни услуги и съдържание с цел въвеждане на иновативни методи на преподаване чрез съвременни ИКТ, бяха обучени 6 педагогически специалисти за придобиване на компетентности за работа с дигитални образователни ресурси, както и прилагане на иновативни подходи в преподаването.
- По програма „**Еразъм+“ eTwinning, проект „Търсене в Египет“** по две направления:
  1. Всички за кучетата, кучета за всеки;
  2. Деца метеоролози, за които получи Европейски знак за качество.
- По програма **„Дизайн шампиони“** с учениците от IV клас, която е насочена към проектно-базирано обучение на учениците. Програмата е създадена от организация Red Paper Plane.
- По проект **„Енергийна ефективност“,** реализиран съвместно с EVN, чиято цел е по достъпен начин да запознае учениците от II, III и IV клас с енергийната ефективност и безопасното ползване на електроуреди у дома.
- По проект на Министерство на образованието и науката, част от националната програма **"Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда"**, Модул 1 „Съвременна среда за качествено обучение по хуманитарни науки, изкуства и спорт“ и модул 3 "Културните институции като образователна среда".
- По Национална програма на МОН **„Заедно в изкуствата и спорта“** са сформирани групи по Модул 1 „Изкуства” – за занимания в сферата на музикалното и изобразително изкуство и отбори по Модул 2 „Спорт” - за занимания в сферата на спорта – футбол и волейбол.
- Учениците от гимназиален етап работиха по образователен проект на **ВСС „Съдебната власт – информиран избор и гражданско доверие“**, реализиран в партньорство с Районен съд – Айтос.
- Проект 2020-1-PL01-KA229-081947_3 „**Creating inclusive learning environment for students with special needs“** по Програма „Еразъм+“ на Европейския съюз
- Проект BG05SFPR001-3.001 **„Модернизиране на професионалното образование и обучение”**
- Проект BG05M2OP001-3.017-0009 **„Позитивна мултикултурна образователна среда - среда за активно социално приобщаване“**;
- НП **„Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование**“:
  - Дейност „Средства за електронен дневник за училища, ЦПЛР и ЦСОП“;
  - Дейност „Средства за интернет свързаност на училища, ЦПЛР и ЦСОП“
  - Дейност „"Кандидатстване за хардуерно оборудване".
- **НП „Без свободен час“;** модул „Без свободен час“;
- **НП „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“;**

- **НП Оптимизация на училищната мрежа, модул „Оптимизация на вътрешната структура“;**
- **НП „Профилактика и рехабилитация на педагогическите специалисти“;**
- **НП „Изучаване и съхраняване на традициите и историята на българската армия“;**
- **НП „Иновации в действие“**, Модул 1 „Модул 1 „Мобилност за популяризиране и мултиплициране на добри иновации между училищата“;
- Програма за училища – **посланици на Европейския парламент**.
- Проект **„Спорт за всички“;**
- Проект **„Занимания по интереси“**
- НП „**Заедно за всяко дете“**, модул „Екипи за обхват“;
- Проект BG05M2OP001-2.015-0001 – **„Ученически практики“;**
- Изграждане на училищна STEAM среда по процедура BG-RRP-1.015 **„Училищна STEAM среда“** Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България

Във всички училища на територията на община Айтос се предприемат различни инициативи за превенция отпадането от училище, чрез въвличане на деца от ромски произход – свързани със спорт, култура и образование, като:

- „Занимания по интереси“
- Провеждане на спортни мероприятия“;
- Провеждане на пътувания с учебна цел;
- Посещения на културни обекти и исторически забележителности;
- Провеждане на съвместни дейности с родителите;
- Честване на бележити дати;
- Отбелязване на различни национални празници, традиции и обичаи;
- Провеждане на изнесени уроци на открито.

В училищата се провеждат и дейности насочени към учениците, които изпитват затруднения при усвояването на български език, като обхващане на учениците невладеещи добре български език в:

- целодневна организация на учебния ден,
- сформиране на групи и клубове провеждащи различни занимания по интереси,
- провеждане на допълнителни консултации извън учебните часове,
- участие на ученици в разнообразна културно-възпитателна дейност стимулираща творческите им способности и самочувствие.

Всички училищата имат разработени училищни програми за превенция на ранното напускане на училището, в които са разработени комплекс от ефективни мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно напускане на ученици от идентифицираните рискови групи в училище.

Във връзка с по-доброто обхващане на учениците и поддържане на високи педагогически умения се осъществяват периодично квалификация на учители за работа в мултиетническа среда по следните теми:

- „Развитие на комуникативно-речевите умения при ученици – билингви - предпоставка за по-добра училищна успеваемост“.
- „Взаимодействие и механизми между социалната и образователна системи, във връзка с превенция за отпадане от училище“.
- „Интерактивни методи на обучение в училището и детската градина. Традиции и новости. Техники и игри - синхронно и асинхронно обучение от разстояние. Проектно – базирано обучение. Работа в MS Teams: от първи стъпки в платформата до провеждане на урок, задаване на домашна работа /проект/ тест“;
- „Практически стратегии за работа с деца-билингви”;
- „Успешна работа със семейства на деца от различни етноси”;

- „Разпознаване на обучителни затруднения и комплексна подкрепа на деца и ученици от уязвими групи с обучителни затруднения";
- „Мотивация за успешна учебна дейност на учениците от уязвими групи"

В община Айтос има едно сегрегирано училище – ОУ „Атанас Манчев", в което наред с всички мерки и средства използвани за обхващане и задържане на учениците в училище има назначен образователен медиатор, който съдейства за обхващането и задържането на учениците, подлежащи на задължително обучение в училище. Улеснява процеса на комуникация между педагогическите специалисти и родителите, както и за насърчаване сътрудничеството на родителите на учениците в риск от отпадане с педагогическите специалисти в училището.

Извод:

Основна причина за високия процент неграмотно и ниско образовано население/ в това число и ромско/ е фактът, че значим дял от неграмотните деца не се записват или рано отпадат от образователната система. Поради това, че липсва статистика относно етническия състав на обхванатите в образованието, точни данни за отпадналите деца от ромски произход не може да се посочи. Този проблем се утежнява още повече и от процесите на скрито неприсъствие на деца в училищата (трайно непосещаващи училище) от гледна точка запазване на училища и работни места на педагогически персонал. Причините за отпадане на учениците от училище са социално-икономически, образователни и етнокултурни. Главно това са финансови проблеми в семейството, заминаване на родителите в чужбина, незаинтересованост от страна на родителите, липса на мотивация за учене от страна на децата, затруднения при изучаването на преподавания материал, недобро владеене на български език и ранно сключване на бракове, които са характерни за ромския етнос и са част от традициите им.

Мерки:

Образователна интеграция може да се получи, само когато от най-ранна възраст децата имат достъп до качествено образование и обучение, когато са приети без предразсъдъци и когато в обучителния процес се внедрят нови, иновативни подходи и мерки задържащи интереса им и стимулиращи ги към развитие. Получаването на образование не е гаранция, но е важна предпоставка за успешната реализация на учениците във всеки следващ аспект от живота им. В тази посока са насочени усилията на детските градини и училищата на територията на община Айтос, които активно работят по различни европейски програми, целейки да бъдат едно привлекателно място за своите деца и ученици, както е видно е информацията предоставена до тук. Предстоят да бъдат реализирани нови проекти, чиято цел е през игра и използвайки иновативни форми, да бъдат въвлечени не само децата, но и родителите към осъзнаване важността на образованието.

През 2023г. започнаха дейности по проект „Услуги за по-добро бъдеще на децата от община Айтос", като част от тях са насочени къч обхващане, мотивиране и подпомагане децата и родителите от ромската общност. През лятото на 2024г. функционира Лятно училище, по време на което родители водеха децата си за повишаване на познавателните им умения по български език, като имаха постоянни занимания с ресурсен учител. Дейностите продължават и през 2025г.

2. Здравеопазване

Здравното обслужване на населението на община Айтос се осъществява от няколко здравни заведения:

- Многопрофилна болница за активно лечение ЕООД гр. Айтос
- Медицински център-1 ЕООД гр.Айтос
- Медицински център „Аетос“ гр. Айтос
- Център за спешна медицинска помощ
- Амбулатории за първична медицинска помощ – 13
- Стоматолози – 15
- Групови практики за първична дентална помощ – 2
- Амбулатории за специализирана медицинска помощ:
    - Анестезиология и интензивно лечение – 1;
    - Вътрешни болести – 2;
    - Гастроентерология – 2;
    - Детски болести – 3;
    - Кожни и венерически болести – 1;
    - Нервни болести – 3;
    - Физикална и рехабилитационна медицина – 1;
    - Акушерство и гинекология – 2;
    - Очни болести – 3;
    - Хирургия – 3;
    - Ендокринология – 1;
    - Пневмология и фтизиатрия – 1
- Медико – технически лаборатории – 3
- Медико – диагностични лаборатории - 1

Въпреки наличието на достатъчни здравни специални в община Айтос ромското население в общината няма добра здравна култура. Бременните жени от ромски произход не ходят редовно на женска консултация, след това не водят децата си на детска консултация. Това е една от причините за честото боледуване на децата им, както и по- високата смъртност сред ромското население. Поради бедността на ромите в общината и липсата на постоянна работа, голяма част от тях са здравно не осигурени или с прекъснати здравно осигурителни вноски.

Регистрация на бременните до 100% има само при първа бременност и при осигурени бременни. Останалите търсят специализирана помощ най-често един два месеца преди раждането, за да си вземат документ за изплащане на помощите от дирекция „Социално подпомагане”.

Личните лекари провеждат беседи с майки от ромска общност за повишаване здравната им култура по теми свързани с начините за предпазване от нежелана бременност и за риска от раждане на деца с вродени аномалии и наследствени болести; беседи за значението на имунизациите при децата, за здравословното хранене идр.

Своевременно се хоспитализират здравно осигурени бременни- за раждане и по време на бременността, когато има отклонения от нормалното и протичане. Здравно не осигурените пациенти се хоспитализират трудно, поради скъпо струващото болнично лечение. Такива жени рядко търсят медицинска помощ и то само при спешни състояния.

Новородените се регистрират своевременно при общо практикуващите лекари.

Поради отчитане необходимостта от засилени грижи и мерки по посока подобряване здравната култура на ромското население, в община Айтос са назначени двама здравни медиатори за работа с ромското население по въпроси касаещи здравната култура.

През 2023г. здравните медиатори са изпълнили следните дейности:

- Среща –разговор с младежи –съдействие за постъпване на работа в строителни фирми, шивашки цехове, хотели и ресторанти в Слънчев бряг;
- Съдействие за издирване на деца, които не посещават училище.
- Срещи –разговори с младежи за необходимостта от образованието, съдействие за получаване на стипендия на ученици от ПГСС„Златна нива“
- Срещи разговори с жени на тема „Домашно насилие“
- Съдействие за почистване на незаконни сметища съвместно с експерти и работници от Община Айтос. Бяха предоставени на гражданите на кв. „Странджа“ чували, ръкавици и сапун.
- Съдействие на БЧК-Айтос при раздаването на кашони на социални слаби семейства.
- Обход из квартала-раздаване на брошури и информиране за предпазване от грипна епидемия и хепатит-А, разговори с родителите на болни деца .
- Съдействие на РЗИ-Бургас –списък за среща с болни раздаване на брошури, плакати, сапун, дезинфектанти. Проверки за спазване на карантините на болни и техните семейства.
- Срещи разговори с младежи за ППИ-болести-брошури –презервативи.
- Разговори за ранните бракове и раждането на малолетни и непълнолетни момичета. Гледане на филми за момичета претърпели насилие от момчетата с които са живели или изведени зад граница от свой близки и приятели.
- Съдействие за раздаване на хранителни продукти на всички жители от квартала закупени със средства пратени от семейства работещи в чужбина
- Световния ден на чистите ръце се проведе в кабинета на здравния медиатор с деца от квартала.
- Съдействие на жителите от квартала за получаване на служебни бележки за доходи от работодателите необходими за декларации за Д“СП“ гр.Айтос

С дейността си здравните медиатори са съдействали за осъществяване на:

- планови имунизации по списък на ОП лекари в град Айтос 113 деца
- Съдействали са за осъществяване на консултации на 515 човека
- Съдействали са за провеждани на 14 профилактични консултации на деца и на 7 профилактични консултации на възрастни
- Съдействали са за осъществяване на 2 дентални профилактични и/или лечебни дейности
- Помогна ли са за попълване на медицинска документация на 14 човек
- Подпомогнали са 71 болни при следване на медицински процедури
- Съпроводили са до здравни институции 128 човека
- Подпомогнали са за възстановяване на здравноосигурителни права 21 човека
- Патронаж в общността в помощ на 39 души
- Провели са 2 информационни кампании за превенция на инфекциозни заболявания, хигиена, хранене
- Провели са 9 кампании за семейно планиране, сексуално и репродуктивно здраве
- Разпространяват здравно-информационни материали, предоставени от РЗИ, Община Айтос и др. институции имащи отношение към темите 467;
- Съвместни дейности с РЗИ и други институции – 270;

- Реализирани 1057 консултации на нуждаещи се хора от общността по комплексни казуси;

С най-голяма честота сред ромското население са сърдечно- съдовите заболявания, заболяванията на дихателната система, стомашно- чревните заболявания, което не се отличава от общата заболеваемост в страната. Заболявания, които са по-чести сред ромското население са инфекциозните заболявания, хепатит и стомашно- чревните инфекции във връзка с лошите битови и хигиенни условия.

Имунизациите на децата според задължителния имунизационен календар се извършват почти на 100%. Извършват се и спешни имунизации при възникнала епидемиологична обстановка. Здравните медиатори съдействат на личните лекари при пропуск от страна на родителите, да заведат децата си за задължителна имунизация.

Извод:

В Община Айтос проблемите в районите с преобладаващо ромско население са типични и за останалата част от страната: голяма част от населението не е здравно осигурено, ръст на инфекциозните заболявания поради лошата хигиена и гъстота на населението, ранната бременност и късна диагностика при АГ- специалист, неефективно семейното планиране и предпазване от нежелана бременност, ниска здравна профилактика, липсата на превенция на рисковите фактори свързани с начина на живот и факторите на околната среда, създават предпоставки за социалната капсулираност на хората от този етнос и до практическо социално изключване от обществения и социален живот на града, и определено затруднява интеграционните процеси.

Мерки

Изключителна активност на назначените в Община Айтос здравни медиатори, които както бе описано по-горе работят усилено по различни информационни кампании и постигат все по-добри резултати в работа си с хората от ромската общност. Успехи отчитат във връзка с разбирането на младите майки на важността от редовното проследяване на своята бременност, важността от редовните консултации при специалист и спазване на режим относно хранене, сън, прегледи, ваксинация. По всички тези теми от община Айтос им се съдейства както за материали, така й за съпровождане на нуждаещите си от грижа.

3. Жилищни условия

Основната част от жилищата в общината са собственост на физически лица, като незначителна част са собственост на търговски дружества, обществени и други организации. В града е обособен ромски квартал, разположен в крайната източна част на града. 90% от терена е в регулацията на града, като в 90% от тази част има изградена улична настилка, водопровод, канализация и ел.захранване. Останалата част от терена е извън регулацията на града и не е собственост на живущите. Липсват настилки и канализация, има частично водопровод и ел.захранване. Структурата на собствеността ограничава възможностите на общинската власт да провежда социална жилищна политика. Общината полага усилия да осигури жилища на нуждаещите се. Не могат да се задоволят жилищните потребности на всички млади и социално слаби семейства, на лица с различна степен на увреждания, които безспорно имат нужда от подкрепа, но не отговорят на критериите за предоставяне на общински жилища. Новост за община Айтос, е осигуряването на 2 броя ведомствени жилища, което стана възможно с решение на Общински съвет Айтос в началото на 2024г., така общината разполага с 45 бр. общински жилища, в т.ч. 41 бр. за настаняване, 2 броя ведомствени и 2 бр. резервни. Включени в картотеката лица - 29 бр., в т.ч.настанени под

наем с установени жилищни нужди - 29 бр., което показва че на този етап, всички нуждаещите, които отговарят и на критериите за настаняване, са обхванати и няма чакащи за общинско жилище.

Голям брой от ромското население в община Айтос живее и работи извън страната. Своите доходи те инвестират в имотите си в гр. Айтос, като видимо подобряват и благоустрояват жилищата си и в повечето случаи поддържат домовете си в много добро състоя и обръщат особено внимание на санитарно-хигиенните условия.

Извод:

Община Айтос успява почти напълно да задоволи нуждите на гражданите с общински жилища, като продължават да се търсят варианти за придобиване на нови общински жилища.

Основните проблеми в този приоритет са свързани с хора живеещи в незадоволителни жилищни условия, имащи потребности които не успяват да задоволят и с незаконните постройки.

Мерки:

Община Айтос ще продължи да търси различни варианти за подобряване благосъстоянието на своите жители и в този приоритет. Д“СП“ също подпомага нуждаещите се семейства, чрез различни програми и със съдействието на различни НПО, които могат да подпомагат семейства в нужда, особено в които се отглеждат малки деца. Помощ получават и от здравните медиатори. В случаите на установяване или получаване на сигнали за незаконно строителство се извършват проверки на обектите и се предприемат административни мерки по чл. 225а от ЗУТ, без значение местоположението на строителния обект и етническата принадлежност на закононарушителя.

4.Заетост и безработица

	2020г.			2023г.		
	Общо	**Мъже**	**Жени**	**Общо**	**Мъже**	**Жени**
Общо	27610	13432	14178	24967	11977	12990
Под трудоспособна възраст	5040	2594	2446	4495	2331	2164
В трудоспособна възраст	16725	8674	8051	14497	7435	7062
Над трудоспособна възраст	5845	2164	3681	5975	2211	3764

Наблюдава се спад на безработните лица, които бяха в това положение поради наложените през последния период мерки за справяне с пандемията Covid-19, като това се отразява особено върху хората без образование и специалност, заети в частни сектор. Спрямо ромите цифрите са следните. Ако през 2019 безработните роми са били 736, а през 2020г. 985, то само до юни 2021г. тяхната цифра е 874, от тях 14 са младежи до 29г., 18 са продължително безработни, 154 са новорегистрирани. Запазва се тенденцията най-голям процент безработни, а именно 74% да са роми с начално или без образование, а 23 % са с основно. Със съдействието на Дирекция „Бюро по труда“ през 2023г. 160 от безработните роми, са започнали работа.

Извод:

Една от най- уязвимите групи на пазара на труда е тази на безработните роми. Трудовата им интеграция е свързана с решаването на проблема с високия процент на дълготрайно безработните сред тях. Основните причини за високото ниво на безработица сред ромите е ниското ниво на образование или липса на такова, недостатъчна мотивация и

несериозното им отношение към законово регламентираните им задължения, липса на умения и липса на квалификация.

Мерки

Назначен в Община Айтос Младежки медиатор, чиято цел е да насърчи и мотивира младите хора да се включат на пазара на труда, който за 2023г. е подпомогнал това да направят 13 души. В Бюро по труда има назначен Ромски медиатор, който работи предимно с лица от ромски произход. Неговата цел е насърчаване на активното поведение на пазара на труда на неактивните лица, като те в голяма степен са обезкуражени лица, които дори не намират смисъл в регистрацията в Бюрот по труда. Той се стреми да ги мотивира да си търсят работа, подпомага ги в кандидатстването, подготовката на документите и разяснява важността от огрaмотяването и продължаване на образованието им.

5. **Върховенство на закона и недискриминация**

В Община Айтос Областната комисия по дискриминация има изнесена приемна, на през последната година такива сигнали не са подавани.

В РУ-Айтос също не са постъпвали сигнали, касаещи нарушаването на правата на гражданите, изразяващи се в прояви на нетолерантност на езика на омразата, дискриминация на база на етнически или друг признак, както и такива, свързани с трафик на жени и бебета.

Разбирайки важността от изграждане на едно социално зряло и приемащо общество, служители от РУ Айтос работят по програмите „Полицията в близост до обществото“ и „Работа на полицията в училище“. В тази връзка се провеждат превантивни срещи с представители на ромската общност с цел разясняване на опасностите, свързани с трафика на хора, насилието в домашна среда и др. В училищата се водят беседи против агресията, дискриминацията, трафика на хора, за правата и отговорностите на децата и възрастните, както и за необходимостта от получаване на качествено образование с цел успешната реализация на пазара на труда. Съвместно със здравните медиатори се провеждат лекции и беседи с цел предотвратяване на преждевременното съжителстване на семейни начала на малолетни и непълнолетни в ромската общност.

МКБППМН-Айтос е насочила усилия в посока недискриминация, толерантност и приемане на различните. Отпечатват се и се раздават дипляни по темите на дискриминацията, съвместно с комисията до дискриминация се провеждат уроци в училищата на територията на община Айтос.

Всяка година се отбелязва „Ден на розовата фланелка“, с основен фокус недискриминационното и толерантно отношение. През месец ноември се проведе и спортна кампания под надслов „Да бъдем толерантни“, като се включиха над 100 ученика от всички училища от община Айтос.

Дирекция „Социално подпомагане“ също работи по посока подпомагане на хората с дефицити и ограничения, за достигане на по-добър начин на живот. Опускат се помощи на нуждаещи се семейства, но ДСП-Айтос не разполага с информация, относно етническата принадлежност на подпомаганите лица, тъй като същите не заявяват такава при подаване на заявленията-декларации. Социалното подпомагане чрез отпускането на социални помощи, се осъществява по критерии свързани с възможностите за самоиздръжка и помощ за издръжка от страна на близки и роднини и се предоставя на лица, които без помощта на другиго не могат да задоволяват своите основни жизнени потребности и попадат в хипотезата на лица в уязвимо социално положение. В действителност по-голяма част от ползвателите на помощи са лица от ромски произход, поради липсата на и образование и постоянната им трудова заетост.

По отношение на подпомагането на уязвими семейства, дейностите свързани със закрила на правата на децата в ДСП-Айтос обхващат следните области:

• Провежда се целенасочена социална работа за гарантиране правото на детето да живее в сигурна семейна среда. Предприемат се подходящи мерки за закрила за подкрепа на детето и семейството;

• Предприемат на бързи и адекватни действия по предотвратяване изоставянето на деца с цел отглеждането им в биологичните им семейства;

• Отдава се приоритет на настаняването на деца в семейството на роднини или близки, при изчерпване на възможностите за оставане в семейна среда;

• Осигурява се финансова подкрепа на семейства, отговарящи на условията за месечно социално подпомагане, за децата, които отглеждат;

• Работи се за подобряване положението на децата, както и към промяна на семейната среда, с оглед повишаване на нейният капацитет за грижа, сигурност и безопасност. Осъществява се пряка работа с деца и семейства с цел семейна подкрепа, превенция, реинтеграция, осиновяване, приемна грижа;

• Предприемат се действия за изграждане, укрепване и доразвиване на родителски капацитет, насърчаване на отговорно родителско поведение;

• Работи се активно за включване на децата от ранна възраст в детска градина с цел социализация и овладяване на български език;

• Провежда се социална работа за мотивиране на детето и семейството за включване и задържане в образователната система. Осъществява се координация между институциите при работата с деца, отпаднали от учебния процес и такива, за които съществува риск от отпадане;

• Работи се за повишаване на здравната култура, провеждане на задължителните имунизации, стимулират се посещенията при личен лекар и специалист от бременни и родилки, както и от майки с деца от уязвими семейства. Работата е насочена към по-пълно обхващане на децата от общопрактикуващите лекари, провеждане на редовни профилактични прегледи, поставяне на задължителните имунизации;

• Предприемат се мерки за закрила с цел съхраняване здравето на малолетни и непълнолетни бременни чрез подкрепа, наблюдение и съдействие за осигуряване на подходящи условия за правилното им развитие. Разяснява се вредата от ранното раждане и последствията за детския организъм;

• Предприемат се мерки за закрила спрямо малолетни и непълнолетни бременни и майки с цел предотвратяване изоставянето на децата им. Работи се за превенция на бъдещи ранни раждания. Предоставя се информация и съвети, свързани със здравето, опасности и болести предавани по полов път;

• Извършва се консултиране и информиране относно възможностите за достъп до социално подпомагане. Оказва се съдействие за получаване на социални помощи. Спазват се правата и на децата с увреждания;

• Популяризират се възможностите на социалните услуги за начините и видовете на подкрепа за деца и семейства в нужда.

Дейности, свързани с превенция или работа по случаи на: криминални прояви и актове на дискриминация, насилие, осъществено на базата на етнически признак, трафик на жени и бебета са както следва:

• Създават се условия за гарантиране правото на детето на защита от насилие. Предприемат се бързи и адекватни действия при случаи на насилие над деца от

мултидисциплинарния екип на местно ниво в изпълнение на Координационния механизъм за взаимодействие при работа по случаи на деца жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция;

• Предоставя се информация относно формите на насилие, повишаване осведомеността на обществото относно правата на децата, насилието над деца и активното им участие в противодействието на насилието;

• Популяризират се ненасилствените, позитивни и зачитащи мнението на децата методи за отглеждане и възпитание, работи се за повишаване информираността сред децата относно тяхното право на закрила от всички форми на насилие.

МКБППМН-Айтос всяка година кани представители от Областната комисия за борба с трафика на хора – Бургас, които информират учениците от община Айтос за актуалните механизми за въвличането в трафик и техники, използвани от трафикантите. Представят се филми по темата, раздават се информационни материали.

Извод:

Благодарение съвместните усилия на всички заинтересовани институции в община Айтос има добро общуване и толерантност по отношение на пол, етнос, религия, социално положение. Всяка година се разработва и приема на сесия на общински съвет гр. Айтос Общинска програма за закрила на детето, в която са засегнати най-важните приоритет за действие загарантиране най-доброто развитие на децата в община Айтос, включително и грижи за децата от ромския етнос.

7. Култура и спорт

Град Айтос е утвърден общински културен център, разполагащ с читалище, художествена галерия, музейна сбирка, къща-музей, етнографски комплекс и библиотека. На територията на общината съществуват 10 читалища- читалище „Васил Левски- 1869" гр.Айтос и 9 в селата Карагеоргиево, Тополица, Черноград, Пирне, Караново, Мъглен, Съдиево, Чукарка, Пещерско.

Към НЧ „Васил Левски-1869" гр. Айтос има една музейна сбирка и художествен салон, които се помещават в Даскал Станевата къща. Тя е старинна, типична за епохата на Възраждането Айтоска къща. Сбирката наброява около 3000 експоната събрани в няколко отдела- праисторически, етнографски и предмети свързани с борбата за национално освобождение. В две от стаите във възрожденската къща е разположен и художествения салон. Във фонда са включени 193 творби- живопис, графика и скулптура на художници с Айтоски корен.

Основните направления и приоритетните задачи в читалищната дейност са регламентирани и произтичат от Закона за народните читалища и от общинската културна политика, осъществявана на основание на съществуващата нормативна уредба и чрез изпълнението на Общинския културен календар. Те са ориентирани към развитието и обогатяването на културния живот в общината и задоволяването на потребностите на гражданите чрез своите основни дейности :

Всички те развиват културна и просветна дейност чрез библиотеки, различни школи по изкуствата и временни групи- фолклорни. Основните им дейности са:

• Развитие и поддържане на библиотечното дело. Всички библиотеки функционират с основните си отдели- художествена литература, детски четива, техническа литература и изкуство.

- Художествена самодейност- в различните читалища работят най-разнообразни по жанр любителски състави- музикални, фолклорни, танцови и др. Те имат участия в общината, областта и в чужбина.
- Образователно-просветна дейност- В школите по изкуства се провеждат обучения по различни видове музикални инструменти, танци.
- Участие на фестивали и конкурси - това е съвместна дейност, организирана от читалищата и най-различни агенции и организатори.
- Любителско художественно творчество;
- Организиране на културни прояви;
- Чествания на празници и годишнини;
- Работа по проекти.

В дейностите по изкуствата се включват ромските празници и обичаи. Традиционно във връзка с Международния ден на ромите – 8 АПРИЛ се организира ромски фестивал посветен на ромската култура и занаяти, където се представят ромските обреди, обичаи и занаяти. На територията на община Айтос се чества и Банго Васил /Ромската Нова Година/ освен 8 април- Международен ден на ромите.

Всички читалища на територията на общината, осигуряват равен достъп за участие на гражданите на населеното място в културния живот и реализират своите просветни и културни дейности с участието на представители от всички етноси на база равнопоставеност. В районите с преобладаващо ромско население се организират събития и празници, които обединяват български и традиционно ромски културни традиции. Специализирани дейности или мероприятия на база културно многообразие не се провеждат поради факта, че в организираните мероприятия от читалищата на територията на общината или в дейности на общинско ниво активно се включват всички граждани независимо от етническата им принадлежност или културни различия.

Културните традиции на Айтос се пазят и предават напред на поколенията и чрез Етнографският комплекс Генгер. Комплексът представлява действаща на открито експозиция, която показва най-характерните за айтоския край народни занаяти. По-известни от тях са грънчарство, медникарство, приложни изкуства, хлебарница, стъклопис и кошничарство. Комплексът от няколко години успя да събере и да показва етнографска изложба, представяща българския бит през 17 век. Комплексът е посещаван както от български туристи, така и от чужденци, които се радват на изключително традиционно българско гостоприемство. Гостите могат да се насладят и на традиционната българска кухня в работещата механа, както и да нощуват в хотелска част, обзаведена в духа и епохата на мястото.

В град Айтос съществуват и добри спортни традиции. На територията на общината функционират и развиват дейност 12 клуба- футбол, лека атлетика, спортна акробатика, ловна стрелба, шахмат, баскетбол, волейбол, карате, борба. При организирането на спортни мероприятия се включват деца и ученици от всички етноси, като по този начин се цели тяхната интеграция и социализация. Представители на почти всички клубове и школи, носят множество медали от национални и международни състезания.

Извод:

Гражданите, но най-вече младежите от всички възрастови групи и етническа принадлежност имат еднакъв достъп до образователните, културните и спортните клубове и площадки. Децата от ромски произход участват в културния и спортния живот на общината и обичат да се изявяват, като демонстрират своя талант, умения и усет в танците и музиката, както и чрез своята бързина и смелост

III. Приоритети

Проблемите в национален мащаб, които характеризират малцинствата и в най-голяма степен ромското население, важат в пълна сила и за община Айтос.

Въз основа на събраните информации и извършените констатации бяха направени редица изводи. Те отразяват не само актуалните проблеми на маргинализираните групи /по – специално ромите/, пред които е изправена община Айтос, но и дават насоки за възможното бъдещо развитие, което ще бъде в следните области:

• Подобряване адаптивността и качеството на живот на целевите групи, нуждаещи се от социална подкрепа;

• Създаване на благоприятни предпоставки за активно участие на представителите на етническите малцинства в обществените процеси на територията на Община Айтос;

• Подобряване качеството на живот, повишаване на жизнения стандарт на жителите на Община Айтос;

• Мотивиране на децата и родителите им в училища възраст от редовното посещение на задължителните групи на детската гради и учебните часове в училище;

• Активизиране на гражданското общество за толерантност, съпричастност и социалност към хората в неравностойно положение;

• Мотивиране и стимулиране на хората в риск да се справят с проблеми си;

• Мотивиране на гражданите да са отговорни към собственото си здраве, да са заинтересовани да имат здравни осигуровки, да посещават личните си лекари и да извършват нужните прегледи, както за себе си, така и за децата си.

Реализирането на общинската политика за интегриране на маргинализираните групи е непрекъснат процес, инструмент за хармонизиране на местните инициативи с държавните изисквания, възможностите на местната власт и потребностите на жителите на общината, с цел подобряване състоянието на тези групи и евентуално намаляването на затрудненията им/социални, образователни, финансови/ в бъдеще.

Спазвайки структурата на Националния план за действие за периода 2024-2027г. за изпълнение на Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021-2030г. е изготвен и Общинския план за действие на Община Айтос за периода 2024-2027г. В представената по-дула таблица са приоритетите и дейностите заложени на национално ни, програмите и средствата за финансирането им, като посочените стойности също са на национално ниво. В показателите за изпълнени дейности, са актуалните за община Айтос за 2023г. или за учебната 2023/2024г., като се залагат стойности и за бъдещия период с желание и надежда да бъдат реализирани.

ПРИОРИТЕТ „ОБРАЗОВАНИЕ“

I. ЦЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ ЗА ПЕРИОДА 2024-2027 Г.

Оперативна цел: Създаване на условия за осъществяване на качествено и приобщаващо образование, както и за образователна интеграция и интеркултурно образование за деца и ученици, в т.ч. за уязвими групи, включително роми.

Цел 1. Ефективен обхват, включване и реинтеграция на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст от уязвими групи, включително роми.								
	Мерки	**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – млн. евро)**	**Индикатори**	**Текуща стойност**	**Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.**
1.1	Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.	Текущ	2024-2027 г.	МОН РУО Училища Детски градини	Със средства от по Национална програма „Заедно за всяко дете“ по Модул 1 „Подпомагане на дейността на екипите за обхват“: Подпомагане дейността на Министерството на образованието и науката, регионални управления на образованието, училища и детски градини, местни органи, държавни институции, ангажирани в дейностите по Механизма с общ	Брой деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, записани в резултат на работата по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст на територията на община Айтос	77 за учебната 2022/2023 г.	150

					бюджет за 2024 г. в размер на 2 100 000 лева, както и 36 078 916 лева за работа с деца и ученици от уязвими групи по чл. 52а от Наредбата за финансирането на образователните институции в системата на предучилищното и училищното образование за 2024 г. 120 000 000 до 2027 г., в това число за назначаване на образователни медиатори и социални работници[1]			
1.2	Подпомагане на процеса на обхващане и включване в образователната система на деца и ученици, подлежащи на задължително предучилищно и училищно образование от етническите	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ[2] Училища Детски градини	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ – 75 000 лв.[3]	1. Брой проведени дейности за обхват и включване на деца и ученици, подлежащи на задължително предучилищно и училищно образование от етническите малцинства, с фокус върху роми;	1 – 25	1 – 40

[1] Заложената сума е индикативна и е формирана на базата на изразходваните средства през предходните години.

[2] Базовата стойност за мерки № 1.2, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 3.3, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 6.2, 6.3, 6.4 са натрупани вследствие на изпълнение на проекти, финансирани от ЦОИДУЕМ по КП 33.21-2022 г., като проектите приключиха изпълнение през 2023 г. и в момента тече отчитането им.

[3] Бюджетите по мерки № 1.2, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 3.3, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 6.2, 6.3, 6.4 се отнасят и за двете години, посочени в колона „Срок“

	малцинства.					2. Брой обхванати и включени в резултат на проведените дейности: 2.1.деца от етническите малцинства; 2.2. ученици от етническите малцинства.	2.1. – 143 2.2. – 68	2.1. – 220 2.2. – 110
Цел 2. Осигуряване на условия за осъществяване на приобщаващо образование и образователна интеграция на деца и ученици от уязвими групи, включително роми.								
	Мерки	**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – млн. евро)**	**Индикатори**	**Текуща стойност**	**Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.**
2.1	Допълнително обучение по учебни предмети за преодоляване на пропуски в овладяване на учебното съдържание, както и за успешно представяне на НВО и ДЗИ за ученици от уязвими групи, в това число роми.	Предстоящ	2024-2027 г.	МОН, Изпълнителна агенция „Програма за образование“; училища	Със средства по проект „Успех за теб“ по Програма „Образование“ 2021-2027 г. 48 982 445 лева 35 000 000 лева средно годишно за цялата страна	Брой ученици в риск от отпадане от образование, включени в допълнително обучение	381 за учебната 2022/2023 г.	500
2.2	Реализиране на форми на работа с деца, ученици и родители в уязвимо положение от етническите	Текущ	2024 - 2025 г.	ЦОИДУЕМ [4]	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на	1. Брой включени в дейности за преодоляване на социално-педагогически дефицити:		

[4] Посочените данни за ЦОИДУЕМ в плана са свързани с изпълнение на Тригодишната програма на Центъра за периода 2022-2024 и през 2024 г. Предстои разработване на нова тригодишна програма за периода 2025-2027 г. Проектите, които ЦОИДУЕМ ще финансира по последната конкурсна процедура от тригодишната програма (КП 33.23-2024 г.), ще се изпълняват в периода 2024/2025 г. и целевата стойност е до края на 2025 г.

	малцинства за преодоляване на натрупани социално-педагогически дефицити в резултат на въздействие на маргинализирана семейна и/или общностна среда, и/или в резултат на обучението от разстояние в електронна среда в условия на пандемията от COVID-19.				ЦОИДУЕМ	1.1. деца в уязвимо положение от етническите малцинства 1.2. ученици в уязвимо положение от етническите малцинства 1.3. родители в уязвимо положение от етническите малцинства. 2. Брой проведени форми за психолого-педагогическа и социално-комуникативна подкрепа за преодоляване на натрупани социално-педагогически дефицити с: 2. 1 деца; 2.2. ученици; 2.3. родители.	1.1. – 0 1.2. – 128 1.3. – 34 2- 7 2.1. – 0 2.2. – 11 2.3. – 8	1.1. – 10 1.2. – 190 1.3. – 50 2-20 2.1. – 10 2.2. – 10 2.3. – 20
2.3	Реализиране на форми на взаимодействие между деца и ученици от различен етнически произход за развитие на социокултурна компетентност и ефективна социализация	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ – 75 000 лв. за цялата страна	1.Брой включени в различни форми на взаимодействие за социокултурна компетентност и социализация: 1.1.деца 1.2. ученици 1.3. родители 1.4. педагогически	1.1. – 130 1.2. – 401 1.3. –256 1.4. – 79	1.1. – 300 1.2. – 700 1.3. – 400 1.4. – 100

						специалисти 1.5. непедагогически персонал 2.Брой проведени форми на взаимодействие за социокултурна компетентност и социализация на деца и ученици от различен етнически произход	 1.5. – 13 2. – 60	 1.5. – 30 2 – 150
2.4	Интегрирана подкрепа (социална и образователна) за подобряване достъпа до качествено образование на децата и учениците в социално уязвимо положение от етническите малцинства	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ .	1.Брой проведени дейности за подобряване достъпа до образование чрез осигурена интегрирана подкрепа; 2.Брой получили социална и образователна подкрепа: 2.1. деца в социално уязвимо положение от етническите малцинства 2.2. ученици в социално уязвимо положение от етническите малцинства	1. –7 2.1. – 10 2.2. – 35	1. – 15 2.1. – 30 2.2. – 50
2.5	Кампании, събития и инициативи за преодоляване на дискриминационните прояви и придобиване	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на	1. Брой включени в дейности за повишаване чувствителността спрямо дискриминационни прояви и за		

	на умения, знания и компетентности за превенция и предотвратяване на формите на дискриминация				ЦОИДУЕМ – 10 000 лв.	преодоляване на съществуващи негативни етнически предразсъдъци, стереотипи и стигми: 1.1 деца; 1.2. ученици; 1.3. родители; 1.4 педагогически специалисти; 1.5 непедагогически персонал. 2. Брой включени в обучителни дейности за придобиване на умения, знания и компетентности за превенция и предотвратяване на формите на дискриминация: 2.1. деца; 2.2. ученици; 2.3 родители; 2.4 педагогически специалист; 2.5 непедагогически персонал. 3. Брой проведени	1.1 – 60 1.2. – 180 1.3 – 20 1.4. – 10 1.5. – 0 2.1. – 0 2.2. – 0 2.3 – 0 2.4. – 25 2.5. – 0	1.1. – 150 1. 2. – 300 1.3.– 100 1.4. – 30 1.5. – 10 2.1-20 2.2. – 100 2.3 – 100 2.4. – 100 2.5. – 10

						дейности за повишаване чувствителността спрямо дискриминационни прояви и за преодоляване на съществуващи негативни етнически предразсъдъци, стереотипи и стигми; 4. Брой проведени обучителни дейности за придобиване на умения, знания и компетентности за превенция и предотвратяване на формите на дискриминация.	3. – 3 4. –5	3. – 10 4. – 10
Цел 3. Повишаване на качеството на образование в детски градини и училища с концентрация на деца и ученици от уязвими групи, включително роми								
	Мерки	**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – млн. евро)**	**Индикатори**	**Текуща стойност**	**Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.**
3.1	Провеждане на обучения за повишаване на капацитета на институциите в системата на училищното образование за	Предстоящ	2024-2027 г.	МОН; Изпълнителна агенция „Програма за образование“	Със средства по Програма „Образование“ 2021-2027 г. по проект „Успех за теб“ – 761 172,50 лева /на национално ниво/	Брой проведени обучения за педагогически специалисти и непедагогически персонал, в това число образователни медиатори и/или	11	30

	осъществяване на приобщаващо образование, в т.ч. чрез квалификация на педагогическите специалисти и на непедагогическия персонал, вкл. образователните медиатори и/или социални работници					социални работници		
3.2	Мобилност на деца, ученици, педагогически специалисти, непедагогически персонал и родители с цел реализиране на ефективна образователна интеграция и пълноценна социализация	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ – 75 000 лв.	1. Брой включени в дейности за мобилност: 1. 1. деца; 1.2. ученици; 1.3. родители; 1.4. педагогически специалисти; 1.5.непедагогически персонал. 2. Брой реализирани съвместни дейности между образователни институции, включващи деца и ученици от етническите малцинства и деца и ученици от мнозинството; 3. Брой приложени практики от педагогически специалисти, участвали в педагогически обмени.	1. 1. – 0 1.2. – 0 1.3 – 0 1.4 – 0 1.5. – 0 2. – 0 3. – 0	1.1. – 10 1.2.– 40 1.3. – 50 1.4 – 10 1.5. – 5 2.– 5 3. – 3

3.3	Обучение на образователни медиатори за ключови компетентности	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Швейцарско-българска програма за сътрудничество - 240 000 швейцарски франка	Образователни медиатори преминали обучителни курсове за ключови компетентности	2	5
3.4	Обучение на педагогически специалисти за работа в екип при взаимодействие с уязвими групи	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Швейцарско-българска програма за сътрудничество - 20 000 швейцарски франка	Обучени педагогически специалисти за екипна работа с уязвими групи	91	200
3.5	Обучение на образователни медиатори, помощник на учителя, социални работници в образованието и помощник-възпитатели в детските градини за работа в екип при взаимодействие с уязвими групи	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Швейцарско-българска програма за сътрудничество - 120 000 швейцарски франка	Обучени образователни медиатори, помощник на учителя, социални работници в образованието и помощник-възпитатели за екипна работа	19	50
Цел 4. Преодоляване на процесите на обособяване (т.н. сегрегация и вторична сегрегация) в детски градини и училища чрез образователни мерки за десегрегация.								
Мерки		**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – млн. евро)**	**Индикатори**	**Текуща стойност**	**Целева стойност с натрупване 2021-2022 г.**
4.1	Изграждане на образователна и обществена среда за реализиране процес на десегрегация	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на	1. Брой реализирани дейности, насочени към изграждане на образователна и/или обществена среда,	1 – 0	1 – 1

					ЦОИДУЕМ – 100 000 лв.	осигуряваща процес на десегрегация;		
4.2	Превенция, предотвратяване и преодоляване на процеса на вторична сегрегация	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ – 60 000 лв.	1. Брой реализирани дейности, насочени към превенция, предотвратяване и преодоляване на процеса на вторична сегрегация.	1. 1. – 0	1. 1. – 1
4.3	Безплатни пособия и материали, както и безплатен транспорт за деца в задължително предучилищно образование и за ученици, посещаващи сегрегирани образователни институции с цел достъп до образование в несегрегирани приемни образователни институции	Текущ	2024 - 2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства по Националната програма „Подпомагане на общини за реализиране на дейности за образователна десегрегация и превенция за недопускане на вторична сегрегация“ – 1 000 000 лв.	1. Брой подпомогнати общини за реализиране на дейности за образователна десегрегация и превенция за недопускане на вторична сегрегация. 2. Брой деца и ученици, за които е осигурен безплатен транспорт в рамките на населеното им място. 3.Брой деца в задължително предучилищно образование и ученици до VII клас, включени в процеса на образователна десегрегация и превенция за	1. – 0 2. – 0 3. – 0	1. – 1 2. – 20 3. – 20

						недопускане на вторична сегрегация и за които са осигурени учебни пособия и материали.	4. – 0	
						4. Брой мотивационни дейности, свързани с десегрегационните процеси и задържането на децата и учениците в образователната система.		4. – 5
						5. Брой родители, включени по проекта и участвали в проектните дейности с цел повишаване на мотивацията им да записват децата на детска градина и училище.	5. – 903	5. – 50
						6.Брой образователни медиатори и друг непедагогически персонал, включени в проектните дейности.	6. – 20	6. – 3
						7. Брой реализирани дейности с родители, деца и ученици и представители на институции за		7. –2

						изграждане на среда, осигуряваща ефективен процес на десегрегация и превенция за недопускане на вторична сегрегация.	7. – 0	
Цел 5. ***Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците с различни етнокултурни маркери, включително роми чрез утвърждаване на интеркултурното образование, като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система***								
	Мерки	**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – млн. евро)**	**Индикатори**	**Текуща стойност**	**Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.**
5.1	Умения, знания и компетентности за реализиране на интеркултурно образование от педагогическите специалисти и непедагогически персонал в системата на предучилищното и училищно образование	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ – 70 000 лв.	1.Брой организирани обучителни дейности с педагогически специалисти и непедагогически персонал ; 2. Брой обучени: 2.1.педагогически специалисти; 2.2 непедагогически персонал	1.1. – 0 2.1.– 0 2.2.– 0	1.1. – 5 2.1.– 50 2.2.– 5
5.2	Разработване и въвеждане на иновативни педагогически (дидактически и	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на	1. Брой разработени и въведени иновативни педагогически (дидактически/възпитат		

	възпитателни) форми за интеркултурно образование в образователните институции в системата на предучилищното и училищното образование, както и в системата на висшето образование				Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ	елни) форми за интеркултурно образование в: 1.1. детски градини; 1.2. училища; 1.3. обслужващи звена; 1.4. висши училища. 2. Брой образователни институции, въвели иновативни педагогически форми за интеркултурно образование.	1.1.– 2 1.2.– 7 1.3 – 0 1.4 – 0 2 – 0	1.1.– 5 1. 2.– 20 1.3. – 0 1.4. – 4 2 – 1
5.3	Формиране на знания, умения, нагласи и ценности за интеркултурна компетентност в децата и учениците	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ – 70 000 лв.	1 Брой включени в дейности за формиране на интеркултурна компетентност: 1.1. деца; 1.2. ученици. 2. Брой реализирани форми за формиране на знания, умения, нагласи и ценности за интеркултурна компетентност.	1.1. – 0 1.2. – 0 2. – 0	1.1. – 30 1.2. – 100 2. – 5
5.4	Изследователски дейности, свързани със запазване на културното наследство и	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за	1. Брой включени в изследователски дейности, свързани с културното наследство и етнокултурното		

	етнокултурното многообразие в регионален и национален аспект				дейността на ЦОИДУЕМ – 75 000 лв.	многообразие: 1.1. деца; 1.2. ученици; 1.3. родители; 1.4 педагогически специалисти; 1.5. непедагогически персонал. 2. Брой реализирани изследователски дейности. 3. Брой институции, осъществили изследователски дейности: 3.1. детски градини; 3.2. училища; 3.3. общини; 3.4. висши училища.	 1.1. – 10 1.2. –157 1.3. – 0 1.4. – 21 1.5. – 0 2 – 1 3.1. – 1 3.2. – 0 3.3. – 0 3.4. – 0	 1.1. – 30 1.2. – 230 1.3. – 20 1.4. – 40 1.5. – 10 2. – 3 3.1. – 3 3.2. – 2 3.3. – 1 3.4. –0
5.5	Извънкласни дейности с деца и ученици от етническите малцинства с елементи на гражданско образование, насочени към усвояване на умения, знания и социокултурни компетентности за откриване и култивиране на собственото „АЗ“, формиране на чувство за идентичност, национално самосъзнание и толерантно отношение към индивидуалните и	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ – 75 000 лв.	1. Брой включени в извънкласни дейности, насочени към усвояване на умения, знания и социокултурни компетентности с елементи на гражданско образование: 1.1 .деца; 1.2. ученици;	 1.1. – 0 1.2. – 0 1.3. – 0	 1.1. – 50 1.2. – 100 1.3. – 100

	културните различия					1.3. родители; 1.4.педагогическиспециалисти; 1.5. непедагогически персонал. 2. Брой проведени извънкласни дейности за усвояване на умения, знания и социокултурни компетентности с елементи на гражданско образование.	1.4. – 0 1.5. – 0 2. – 0	1.4. – 20 1.5. – 5 2. – 10
5.6	Занимания по интереси, между училищни дейности, изнесени занимания в реална среда, културно-образователни инициативи, вкл. популяризиращи четенето и професионалното ориентиране	Текущ	2024 - 2027 г.	Училища, детски градини, НПО, читалища	31 000 000 лв. по процедура „Утвърждаване на интеркултурното образование чрез култура, наука и спорт“ на Програма „Образование“ 2021 – 2027 г.	Брой деца и ученици от предучилищното и училищното образование от уязвими групи, получили подкрепа	0	20
Цел 6. Ефективно взаимодействие „образователна институция – семейство“ с фокус върху родители от уязвими групи, включително роми, за повишаване значимостта на образованието чрез промяна на нагласите.								
Мерки		**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – млн. евро)**	**Индикатори**	**Текуща стойност**	**Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.**
6.1	Приобщаване на родители от уязвими групи, включително роми, към	Текущ	2024 - 2027 г.	МОН РУО	Със средства от държавния бюджет по Национална програма	Брой детски градини и училища, в които се реализират дейности за	14	15

	училищния живот и мотивирането им за образованието на техните деца.				„Заедно за всяко дете”, Модул „Добри практики за взаимодействие с родителите на институциите от предучилищното и училищното образование“ и Модул 3 „ „Партньорски модел за включване в образователната система на деца и ученици в риск от отпадане“ в размер на 2 800 000 лева Със средства по Програма „Образование“ 2021-2027 г. „Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в предучилищното образование“ – разработва се в момента, и по проект „Успех за теб“ - 5 083 531 лева за интензивна работа с родители от уязвими групи	взаимодействие с родители; Брой родители, вкл. роми, подкрепени за включване в мултикултурна образователна среда	180	300

6.2	Дейности с родители (обучения, иновативни родителски срещи, срещи в общности, кампании, културни мероприятия), насочени към подобряване на взаимодействието „образователна институция – семейство“ с цел ефективна образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и етнокултурните общности.	Текущ	2024 - 2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ – 70 000 лв.	1. Брой проведени дейности с родители: 1.1. обучения; 1.2.иновативни родителски срещи; 1.3.срещи в общности; 1.4. кампании; 1.5. културни мероприятия. 2. Брой родители /от тях от етническите малцинства/ и етнокултурните общности, включени в дейности за ефективна образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и етнокултурните общности.	1.1. – 4 1.2. – 2 1.3. – 0; 1.4. – 5; 1.5. – 1. 2. – 70.	1.1. – 10 1.2. – 10 1.3. – 2 1.4. – 20 1.5. – 5 2. – 150.
6.3	Психолого-педагогическо и социално-комуникативно приобщаване на родителите от етническите малцинства и етнокултурните общности към образователната среда и за създаване на мотивация у тях за	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ – 70 000 лв.	1. Брой проведени дейности с родители за психолого-педагогическо и социално-комуникативно приобщаване;	1 – 0	1. – 5

	образованието на техните деца.					2. Общ брой родители /от тях от етническите малцинства/ и етнокултурните общности, включени в дейности за психолого-педагогическо и социално-комуникативно приобщаване.	2. – 0	2. – 20
6.4	Алтернативни форми на взаимодействие на образователни институции с родителската общност чрез кооперирane с местни общности и общини за привличане и ангажиране в процеса на обхващане, включване и реинтеграция на деца и ученици от етническите малцинства и етнокултурните общности в системата на предучилищното и училищното образование.	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ – 70 000 лв.	1. Брой проведени форми на взаимодействие на образователни институции с родителската общност; 2. Общ брой родители /от тях от етническите малцинства/ и етнокултурните общности, участвали във форми на взаимодействие на образователни институции с родителската общност.	1. – 0 2. – 0	1. – 2 2. – 2
6.5	Обучение за ключови компетентности: „Лични, социални и умения за учене” от Рамката на ключовите компетентности за учене през целия живот. Умения за работа в екип с	Текущ	2024 г.	ЦОИДУЕМ	Проект „Изграждане на капацитет за образователно и социално включване“ 85% ФМ на ЕИП, 15% Национално съфинансиране,	Обучени образователни медиатори, помощници на учителя, помощник-възпитатели от ромски произход и учители за ключови	0	3

	уязвими групи-Непедагогически персонал и учители				Програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобрено включване на уязвимите групи“, финансиран от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г. - 32 000 лв.	компетентности		
6.6	Квалификационен курс за следдипломна квалификация за образователни медиатори	Текущ	2024 г.	ЦОИДУЕМ Софийски университет	Проект „Изграждане на капацитет за образователно и социално включване“ 85% ФМ на ЕИП, 15% Национално съфинансиране, Програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобрено включване на уязвимите групи“, финансиран от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г. - 23 000 лв.	Обучени Образователни медиатори	0	3
6.7.	Международна обучителна визита на образователни медиатори и педагогически специалисти (назначени към общинските	Текущ	2024 г.	ЦОИДУЕМ	Проект „Изграждане на капацитет за образователно и социално включване“ 85% ФМ на ЕИП, 15%	Обучени образователни медиатори Обучени педагогически специалисти	0 0	2

	администрации), в гр. Осло, Кралство Норвегия за екипна работа с родители от уязвими групи				Национално съфинансиране, Програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобрено включване на уязвимите групи“, финансиран от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г. – 94 416 лв.			5
Цел. 7. Насърчаване на участието на лица от уязвими групи, включително роми, в продължаващо образование и/или професионална квалификация и/или висше образование.								
Мерки		**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – млн. евро)**	**Индикатори**	**Текуща стойност**	**Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.**
7.1	Професионална квалификация за образователни медиатори	Текущ	2024-2025г.	ЦОИДУЕМ	Швейцарско-българска програма за сътрудничество - 600 000 франка	Образователни медиатори, придобили професионална квалификация	0	10
7.2	Кандидат-студентски курсове за образователни медиатори от ромски произход за кандидатстване във факултетите по педагогика в българските университети	Текущ	2024-2025г.	ЦОИДУЕМ	Швейцарско-българска програма за сътрудничество – 96 000 франка	Подготвени образователни медиатори от ромски произход за кандидатстване по специалност „Педагогика“ Брой образователни	0 0	1 0[5]

[5] Образователни медиатори и помощници на учители, включени през 2023 г. в обучение за кандидатстване във висше училище за получаване на педагогическа специалност

						медиатори и помощник-учители, включени в обучение за кандидатстване във висше училище за получаване на педагогическа специалност		

ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ ЗА ПЕРИОДА ДО 2030 Г. ПО ПРИОРИТЕТ ОБРАЗОВАНИЕ

Министерство на образованието и науката

✓ Устойчивост на политиките за включване, трайно приобщаване и образователна интеграция в предучилищното и училищното образование на децата и учениците от уязвими групи, вкл. роми;

✓ Устойчивост на политиките за образователна десегрегация и за превенция на вторична сегрегация;

✓ Засилване ролята на детските градини и училищата за възпитание в ценности и превръщането им в ценностно-ориентирано поведение;

✓ Формиране и развиване на ефективни училищни общности с акцент върху системната работа с родителите;

✓ Фокусиране на обучението към формиране и развитие на умения за живот и работа през XXI век

ПРИОРИТЕТ „ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ“[6]

I. ЦЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ ЗА ПЕРИОДА 2024-2027 Г.

Оперативна цел: Осигуряване на равен достъп до качествено обществено здравеопазване и подобряване на здравословното състояние на населението в обособените уязвими общности, с концентрация на бедност

Цел 1: Подобряване на майчиното и детското здравеопазване в обособените уязвими общности, с концентрация на бедност								
	Мерки	**Статус на мярката**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)**	**Индикатори (мерна единица: брой, дял)**	**Текуща стойност 2023 г**	**Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.**
1.1	Акушеро-гинекологични прегледи с мобилни кабинети в населени места с компактно ромско население и назначаване на цитологични и микробиологични изследвания	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ, здравни медиатори, общини	Държавен бюджет	Брой осъществени акушеро-гинекологични прегледи с мобилни кабинети в населени места с компактно ромско население. Брой назначени цитологични и микробиологични изследвания	0	3
1.2	Обхват на деца без общопрактикуващи лекари открити от здравните медиатори.	Текущ	2024-2027 г.	Общини, здравни медиатори	Делегиран бюджет (В рамките на делегирания бюджет за дейността на ЗМ)	Брой регистрирани деца, без общопрактикуващи лекари	14	20

[6] Годишният държавен бюджет за приоритет „Здравеопазване“ е 237 500 лв.

1.3	Имунизации с мобилни екипи съгласно Националния имунизационен календар на лица до 18 г., без избран ОПЛ	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ, общини и здравни медиатори	Държавен бюджет	Брой обхванати с имунизации деца от мобилни екипи спрямо общия брой открити деца без избран ОПЛ	0	20
1.4	Профилактични прегледи на деца с мобилни педиатрични кабинети	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ, здравни медиатори, общини	Държавен бюджет	Брой проведени профилактични прегледи на деца с мобилни педиатрични кабинети	0	20
1.5	Скринингови изследвания с мобилен мамограф за превенция на рака на млечната жлеза с последващо интерпретиране на резултата и при необходимост назначаване на терапия	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ, общини и здравни медиатори	Държавен бюджет	Брой проведени мамографски прегледи с мобилен мамограф за превенция на рака на млечната жлеза с последващо интерпретиране на резултата и при необходимост назначаване на терапия	0	10
1.6	Специализирана патронажна грижа за бременни жени и майки на деца 0-2г. в обособени уязвими общности	Предстоящ	2024-2027	МЗ	Държавен бюджет	Брой обхванати бременни и семейства с деца 0-2 г. с патронажна грижа	6	20

Цел 2: Подобряване на достъпа до качествено обществено здравеопазване на лица, намиращи се в ситуация на бедност и социална уязвимост								
	Мерки	**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)**	**Индикатори (мерна единица: брой, дял)**	**Текуща стойност 2023 г.**	**Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.**
2.1	Превенция и контрол на ХИВ Анонимно и безплатно консултиране и изследване за ХИВ и сексуално предавани инфекции в КАБКИС и мобилни медицински кабинети.	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ, НПО	Държавен Бюджет Според бюджета на НП за превенция и контрол на ХИВ и СПИ	Брой лица достигнати с услуги за превенция на ХИВ	20 С мобилен кабинет	40
2.2	Подобряване контрола на туберкулозата сред ромска общност Провеждане на скрининг за риска, придружаване и изследване за туберкулоза; подкрепа в процеса на лечение на болните от туберкулоза.	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ, НПО, ЛЗ	Държавен бюджет Според бюджета на НП за превенция и контрол на туберкулоза	Брой лица обхванати със скрининг за риска от туберкулоза	9	30
2.3	Мобилни медицински кабинети за нископрагови услуги	Текущ	2024-2027 г.	МЗ РЗИ	Държавен бюджет	Брой мобилни медицински кабинети, ремонтирани след преминал технически преглед	0	0
2.4	Прегледи и назначаване на изследвания за социално значими заболявания с мобилни	Текущ	2024 - 2027 г.	МЗ РЗИ Здравни медиатори,	Държавен бюджет	Брой проведени прегледи и изследвания за социално значими	0	10

	кабинети - флуорографи, ехографи и клинични лаборатории			Общини		заболявания с мобилни кабинети - флуорографи, ехографи и клинични лаборатории		
Цел 3: Намаляване на стигмата и дискриминацията на хора от уязвими групи								
	Мерки	**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)**	**Индикатори (мерна единица: брой, дял)**	**Текуща стойност 2022 г.**	**Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.**
3.1	Информационни кампании и кампании за предоставяне на нископрагови и мобилни услуги за превенция за ХИВ/СПИН, СПИ, вирусни хепатити и туберкулоза.	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ НЦОЗА	Държавен бюджет Според бюджета на НП за превенция и контрол на ХИВ и СПИ	Брой проведени информационни кампании и кампании за предоставяне на нископрагови и мобилни услуги за превенция за ХИВ/СПИН, СПИ, вирусни хепатити и туберкулоза.	20	50
3.2	Програми за намаляване на щетите за хора, които употребяват психоактивни вещества	Текущ	2024 - 2027 г.	МЗ, НЦОЗА, РЗИ, НПО	Държавен бюджет	Брой достигнати потребители, чрез програми за намаляване на щетите, които работят с ромската общност	0	2
3.3	Програми по селективна превенция за деца и семейства от ромската общност	Текущ	2024 - 2027 г.	МЗ, НЦОЗА, ПИЦ, НПО	Държавен бюджет	Брой достигнати хора, чрез програми по селективна превенция в областта на зависимостите	40	100

Цел 4: Развитие на концепцията за здравна медиация								
	Мерки	**Статус**	**Срок**	**Отговор-на институ-ция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)**	**Индикатори (мерна единица: брой, дял)**	**Текуща стойност 2022 г.**	**Целева стойност с натрупване 2024-2027г.**
4.1	Изменение на Наредба № 1 от 2020 г. за изискванията за дейността на здравните медиатори (обн., ДВ, бр. 75 от 2020 г.) регламентиране на: - ролята на РЗИ за осъществяване на здравните политики на общинско ниво, чието провеждане се подпомага от здравни медиатори	Текущ	2024 г.	МЗ и НМЗМ	Държавен бюджет	Изменена Наредба № 1 от 2020 г. за изискванията за дейността на здравните медиатори (обн., ДВ, бр. 75 от 2020 г.)	Проект на заповед за работна група за подготовка на изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2020 г. за изискванията за дейността на здравните медиатори(обн., ДВ, бр. 75 от 2020 г.	Изменена Наредба № 1 от 2020 г.
4.2	Обучение на нови здравни медиатори за придобиване на необходимите знания и умения съгласно чл. 7, ал. 2 от Наредба № 1 от 19.08.2020 г. за изискванията за дейността на здравните медиатори - разходи за настаняване	Текущ	2024 - 2027 г.	МЗ, РЗИ и НЦОЗА	Държавен бюджет	Брой обучени здравни медиатори	17	60[7]

[7] с натрупване над базовата стойност

4.3	Обучение за проф. развитие на здравни медиатори – съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба № 1 от 19.08.2020 г. за изискванията за дейността на здравните медиатори	Текущ	2024 - 2027 г.	МЗ, РЗИ Общини и НПО	Държавен бюджет	Брой квалифицирани здравни медиатори	1	2
4.4	Обучение за повишаване квалификацията на служителите от общинските администрации и от РЗИ за утвърждаване модела на здравния медиатор	Текущ	2024 г.	МЗ и НМЗМ	Проект № BGLD-1.006-0001 „Здравеопазване за всички“ по Програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобрено включване на уязвимите групи“, финансирана от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014 – 2021 г. 110 295 лв.	Брой обучени служители от общинските администрации и от РЗИ	0	5
4.5	Въвеждане на пилотна концепция – включване на здравни медиатори в общински и държавни болници;	Текущ	2024 г.	МЗ и НМЗМ	Проект № BGLD-1.006-0001 „Здравеопазване за всички“ по Програма „Местно развитие, намаляване на бедността и	Брой включени здравни медиатори в дейността на общински и държавни болници	0	2

					подобрено включване на уязвимите групи“, финансирана от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014 – 2021 г., 327 699 лв.			
4.6	Поддържане функционирането на пилотна система за мониторинг на дейностите и анализ на политиката за здравна медиация	Текущ	2024 - 2027 г.	МЗ и НМЗМ	Проект № BGLD-1.006-0001 „Здравеопазване за всички“ по Програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобрено включване на уязвимите групи“, финансирана от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014 – 2021 г., 270 682 лв.	Функционираща система за мониторинг	0	1
4.7	Поддържане и годишно актуализиране на регистъра на сертифицираните здравни медиатори	Текущ	2024 - 2027 г.	МЗ, НМЗМ	Държавен бюджет	Актуализиран регистър	1	1

Цел 5: Осигуряване на устойчиво изпълнение на политиката по предпазване от ваксинопредотвратими заразни заболявания с цел повишаване на обхвата на подлежащите лица по националния имунизационен календар и поддържане на висок имунизационен обхват								
Мерки		**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)**	**Индикатори (мерна единица: брой, дял)**	**Текуща стойност 2022 г.**	**Целева стойност с натрупване 2024 -2027 г.**
5.1.	Разяснителни кампании за необходимостта от ваксиниране на населението със задължителните имунизации по Националния имунизационен календар и за ползите от препоръчителните имунизации.	Текущ	2024 - 2027 г.	РЗИ, Здравни медиатори, Общини	Държавен бюджет	Брой проведени кампании за разясняване на необходимостта от ваксиниране на населението със задължителните имунизации по Националния имунизационен календар и за ползите от препоръчителните имунизации.	2	5

ПРИОРИТЕТ „ЗАЕТОСТ“[8]

I. ЦЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ ЗА ПЕРИОДА 2024-2027 Г.

Оперативна цел: Равнопоставен достъп и подобряване реализацията на ромите на пазара на труда и повишаване на дела на заетите сред тях; намаляване на социалните неравенства и активното им социално приобщаване

[8] Съгласно чл. 14. ал. 1 от Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ) ежегодно със Закона за държавния бюджет на Република България се осигуряват средства за финансиране на мерки и програми по активната политика по заетостта, приети от Министерския съвет. Финансирането се осигурява по мерки от ЗНЗ и програми за заетост и обучение, а не по целеви групи на политиката, сред които не попадат групи, определени по етнически признак. Съгласно Постановление № 108 от 9 август 2023 г. за изпълнение на държавния бюджет на Република България, финансовите средства за квалификация и програми за безработни съгласно Националния план за действие по заетостта за 2023 г. е 73 млн. лв.

Цел 1. Насърчаване на заетостта чрез мотивиране, професионално ориентиране и обучение на безработни лица								
	Мерки	**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго –лева/евро)**	**Индикатори (мерна единица: брой, дял)**	**Текуща стойност за 2023 г.**	**Целева стойност 2024-2027 г.**
1.1	Мотивиране за активно поведение на пазара на труда/за търсене на работа (групови срещи за активно поведение на пазара на труда и участие в Ателие за търсене на работа) *Наблюдение на изпълнението за подгрупи младежи, жени и +55 г.*	Текущ	2024-2027 г.	АЗ	Държавен бюджет за активна политика на пазара на труда (АППТ) за съответната година (в размер на 88 млн. лв. за 2024 г.)	Брой лица самоопределили се като роми, мотивирани за активно поведение на пазара на труда/за търсене на работа	20	не по-малко от 50 на година
1.2	Професионално ориентиране (групово) *Наблюдение на изпълнението за подгрупи младежи, жени и +55 г.*	Текущ	2024-2027 г.	АЗ	В рамките на бюджета на отговорната институция за съответната година (54,3 млн. лв. за 2024 г.)	Брой лица самоопределили се като роми, включени в професионално ориентиране	Няма информация по такъв критерий	не по-малко от 10 на година
1.3	Организиране на обучение за придобиване на професионална квалификация вкл. за стартиране на собствен бизнес и/или на ключова компетентност *Наблюдение на изпълнението за подгрупи младежи, жени и +55 г.*	Текущ, ПРЧР 2021-2027	2024-2027 г.	АЗ	Държавен бюджет за АППТ за съответната година (88 млн. лв. за 2024 г.) и ПРЧР 2021-2027 г.	Брой лица самоопределили се като роми, включени в обучение за придобиване на професионална квалификация и/или ключова компетентност	7	не по-малко от 10 на година

Цел 2: Насърчаване на социалния и гражданския диалог в подкрепа на трудовата реализация на ромите								
	Мерки	**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)**	**Индикатори (мерна единица: брой, дял)**	**Текуща стойност за 2023 г.**	**Целева стойност 2024-2027 г.**
2.1	Инициативи и кампании с ромски организации на местно и национално ниво и срещи с работодатели за преодоляване на негативните нагласи по отношение осигуряването на заетост на лица, самоопределили се като роми	Текущ	2024-2027 г.	АЗ	В рамките на бюджета на отговорната институция за съответната година (54,3 млн. лв. за 2024 г.)	Брой срещи на представители на ДБТ с ромски лидери и организации по места Брой проведени срещи с работодатели	0 35	не по-малко от 2 на година не по-малко от 30 на година[9]
2.2	Информационни кампании/прояви/ уебинари за популяризиране на социалното предприемачество сред лица в неравностойно положение, вкл. от ромската общност	Текущ	2024-2027 г.	МТСП	НПВУ, Проект П41 "Развитие на социалната икономика" 2022-2025 г. – 26 659 745 лв.	Брой проведени инициативи Брой проведени консултации	0 0	не по-малко от 1 събитие на година предоставени над 10 консултации на физически и юридически лица относно възможностите за регистрация като социални предприятия

[9] Индикатори, измерващи мярката са включени и в мерки 1.3., 3.1., 3.2. и 4.2. в НПД 2024-2027 г.

Цел 3: Осигуряване на заетост, вкл. чрез предприемачество на лица от ромски произход								
	Мерки	**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)**	**Индикатори (мерна единица: брой, дял)**	**Текуща стойност за 2023 г.**	**Целева стойност 2024-2027 г.**
3.1	Насърчаване на заетостта, вкл. чрез предприемачество на безработни самоопределили се като роми, чрез включване в програми и мерки по реда на ЗНЗ, в рамките на НПДЗ и ПРЧР 2021-2027	Текущ	2024-2027 г.	АЗ	Държавен бюджет за АППТ за съответната година (88 млн. лв. за 2024 г.) и ПРЧР 2021-2027 г.	Брой лица самоопределили се като роми с осигурена субсидирана заетост	Липсва информация по този признак	50 годишно
3.2	Насърчаване на заетостта на първичния пазар на труда (извън мерки и програми) *Наблюдение на изпълнението за подгрупи младежи, жени и +55*	Текущ	2024-2027 г.	АЗ	В рамките на бюджета на отговорната институция за съответната година (54,3 млн. лв. за 2024 г.)	Брой лица самоопределили се като роми с осигурена заетост на първичния пазар на труда	160	150 годишно
Цел 4: Активиране на безработни в неравностойно положение на пазара на труда и икономически неактивни лица, чрез насърчаване на трудовото медиаторство и предоставяне на интегрирани услуги по заетост и социално подпомагане								
	Мерки	**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)**	**Индикатори (мерна единица: брой, дял)**	**Текуща стойност за 2022 г.**	**Целева стойност 2024-2027 г.**
4.1	Трудово медиаторство предоставяно от лица самоопределили се като	Текущ	2024-2027 г.	АЗ	Държавен бюджет за АППТ за съответната	Брой лица с осигурена заетост като трудови посредници от ромски	1	до 5 (годишно)

	роми *Наблюдение на изпълнението за подгрупи младежи, жени и +55 г.*				година (88 млн. лв. за 2024 г.)	произход От тях с повишен капацитет и умения за работа с целевата група	- -	до 5 (годишно)
4.2	Активиране на икономически неактивни лица от дейността на трудовите посредници - ромски и младежки медиатори	Текущ	2024-2027 г.	АЗ	Държавен бюджет за АППТ за съответната година (88 млн. лв. за 2024 г.)	Брой активирани лица, от ромски произход от работата на трудовите посредници - ромски медиатори Брой активирани младежи (NEETs) от ромски произход от работата на младежките медиатори	233 13	не по-малко от 100 на година не по-малко от 50 на година
4.3	Инициативи, насърчаващи активирането на безработни и икономически неактивни лица	Текущ	2024-2027 г.	АЗ	Държавен бюджет за АППТ (88 млн. лв. за 2024 г.) и ПРЧР 2021-2027	Брой лица, започнали работа в резултат от проведени трудови борси, дни на работодателя и мобилни бюра по труда*	5	не по-малко от 50 на година

* Посочените индикатори включват лица в неравностойно положение на пазара на труда, включително самоопределилите се като роми

ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ ЗА ПЕРИОДА ДО 2030 Г. ПО ПРИОРИТЕТ ЗАЕТОСТ

Министерство на труда и социалната политика

Подобряване достъпа до заетост

Прилагането на мерки и инициативи за **подобряване на достъпа до заетост се очаква да доведе до увеличаване на заетостта и намаляване на безработицата сред ромите в дългосрочен план до 2030 г.** Целта е в съответствие със секторната цел в областта на заетостта от Препоръката на Съвета на ЕС относно равенството, приобщаването и участието на ромите, с принцип № 4 „Активна подкрепа за заетост“ от Европейския стълб на социалните права. Целта е в съответствие и с националните цели за увеличаване на заетостта на населението на възраст

20-64 г. и намаляване на безработицата, заложени в Стратегията по заетостта на Република България 2021-2030 г. За изпълнението на тази цел ще допринесат мерките от плана към Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021-2030 г., както и прилагането на всички дейности, заложени в Стратегията по заетостта, като: активиране на икономически неактивни лица, вкл. младежи, които не работят и не участват в образование или обучение (NEETs); повишаване качеството на работната сила; повишаване търсенето на работна сила в икономически по-слабо развитите региони; развитие на услугите по заетост с цел осигуряване на ефективни преходи в заетост.

За разширяване обхвата на активиращите политики са приети изменения и допълнения в Закона за насърчаване на заетостта. Целта е да се достига и да се обхващат от политиката по насърчаване на заетостта повече икономически неактивни лица, вкл. NEETs. В резултат от промените ще се регламентира реда за обмяна на информация между институциите, отговорни за администрирането на данни, свързани с икономически неактивните лица, за осъществяване на тяхното идентифициране и достигане. Ще се създаде регистър на икономически неактивните лица. За достигането до неактивните лица, вкл. NEETs ще продължат да работят ромските и младежките медиатори, ще се използват и дигитални инструменти, социалните и електронните медии.

Подобряването на качеството на работната сила чрез инвестиране в обучение и развитие на уменията през целия живот е основна предпоставка за увеличаване на заетостта и икономическия растеж. Приоритетно направление ще бъде осигуряването на повече възможности за обучение и квалификация за лица с ниско равнище на образование или без образование и квалификация с цел превенция на продължителната безработица и включване в заетост. Участието на тази група лица в обучение ще се насърчава чрез предлагане на комплексен подход, включващ предоставяне на обучения и последващо включване в стажуване и заетост.

За повишаване търсенето на работна сила в икономически по-слабо развитите региони ще се прилагат целенасочени мерки и програми за субсидирана заетост. Осигуряването на субсидирана заетост особено в икономически по-слабо развити региони има важна роля за осигуряването на достъп до заетост. За целта се предвижда да се подобри насочването на средствата от държавния бюджет за активна политика на пазара на труда, вкл. в резултат на проведени оценки на активната политика на пазара на труда, финансирана със средства от държавния бюджет.

Повишаването на обхвата, ефективността и качеството на услугите по заетостта, включително на електронните е от съществено значение за осигуряването на ефективни преходи в заетост. За целта ще се въведат и нови услуги, вкл. електронни, ще се развиват посредническите услуги, вкл. по отношение на работодателите, наставничеството. Ще се разшири обхвата на посредническите услуги, подкрепящи последващата заетост на групи в неравностойно положение на пазара на труда, като „Консултация и менторство след започване на работа“, „Мобилно бюро по труда“ и „Семеен и трудов консултант“.

Преходите в заетост на групите в неравностойно положение на пазара на труда ще се подпомагат и чрез прилагането на пакети от мерки, съчетаващи услуги по заетост, различни видове обучения, вкл. цифрови, осигуряване на последваща заетост и консултиране след започване на работа.

Изпълнението на мерките от приоритет „Заетост“ от НПД за периода 2024-2027 г. ще допринесе за изпълнението на дългосрочната цел за **увеличаване на заетостта и намаляване на безработицата сред ромите.**

ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“ 2021-2027 Г.

Интеграцията на ромската общност през периода 2021-2027 е заложена да се изпълнява в ПРЧР 2021-2027 с мерки за подкрепа, насочени към преодоляване на предизвикателствата в сферите на пазара на труда, здравеопазването и социалното включване на уязвими групи от обществото. В рамките на Приоритет 1 ще се подкрепят уязвимите групи на пазара на труда, в т.ч. ромите, като ще се подобри достъпът до трудова заетост на всички лица, търсещи работа и ще се поощрява самостоятелната заетост и социалната икономика. В рамките на Приоритет 2 подкрепата ще е насочена към мерки за активно приобщаване, интегрирани услуги като семейно консултиране, ранно детско развитие и др., ще се предоставя интегрирана подкрепа с цел включване в заетост, ще се инвестира в подобряване на достъпа до специализирани и общодостъпни услуги. Във връзка с дигитализацията и бъдещите подходи при предоставянето на информация и услуги, ще се разработват механизми за подкрепа на социално уязвими групи.

Интеграцията на ромската общност за периода 2021-2027 г. ще бъде прилагана отново чрез три подхода:

Таргетиран подход: целенасочени мерки, насочени към маргинализирани общности като ромите. В рамките на отделна специфична цел са планирани конкретни действия, насочени към социалното включване и интеграцията на пазара на труда.

Мейнстрийм подход (хоризонтален подход – реализация чрез всички мерки): Мейнстрийм подходът включва ромите като част от уязвимите групи, които ще получат подкрепа чрез мерките на бъдещата програма на национално ниво (в т.ч. социално изключени лица, лица живеещи в бедност и материални лишения, лица, попадащи в групите в неравностойно положение на пазара на труда, лица без образование, с ниска квалификация или без такава и др.).

Териториален подход: „Интегрирани териториални инвестиции“ в райони от ниво 2: ще бъде дадена възможност на регионално ниво да се посрещнат предизвикателствата, свързани с качеството на живот на определени уязвими групи от обществото чрез прилагане на интегрирани и комплексни мерки и подходи, насочени към специални потребности на уязвимите групи. Районите от ниво 2 ще могат да използват целенасочено средства за активно приобщаване и по-добрата пригодност за работа на хората в уязвимо положение и осигуряване на равни възможности за тях. Ще бъде предоставена целенасочена подкрепа за социално-икономическата интеграция на маргинализираните общности като ромите според нуждите на отделните райони чрез прилагането на интегрираните териториални стратегии и концепции с проектни идеи за тяхното изпълнение.

ПРЧР ще подкрепя социално- икономическата интеграция на маргинализирани общности и ромите също на местно ниво чрез изпълнение на мерки, допълващи стратегиите на местните инициативни групи (МИГ) и изпълнението на Подхода „Водено от общностите местно развитие“.

Над 46 000 лица от ромската общност е планирано да бъдат включени в таргетираните интервенции по ПРЧР до 2029 г. Общо по всички видове мерки на програмата, очакванията са да се подкрепят приблизително 100 000 лица от ромски произход.

По ПРЧР за изпълнение на специфична цел 2 „Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности като ромите“ е обявена процедура „Бъдеще за децата“. По процедурата се изпълняват проектни предложения на доставчици на социални услуги за деца, вкл. общини, а допустими партньори: доставчици на социални услуги за деца, вкл. общини; неправителствени организации и лечебни заведения. Чрез нейната реализация се оказва подкрепа за превенция на рисковете от изоставяне на деца, намаляване на детската бедност и подобряване качеството на живот. Предвидените дейности включват превенция на здравето и здравна профилактика, вкл. превенция на ранни бракове и раждания, семейно планиране, подготовка за образователната система и др. според идентифицираните нужди, патронажна грижа за деца от 0 до 3 г., услуги за ранно детско развитие и здравно-социални услуги за деца.

По процедурата са сключени 108 договора на обща стойност 38 млн. лева. Изпълнението на договорите по процедурата ще продължи до края на 2026 г.

НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ (НПВУ)

Механизмът за възстановяване и устойчивост е част от инструмента „Следващо поколение ЕС“ (2021-2024 г.) на Плана за възстановяване на Европа (ПВУ). Основната цел на ПВУ е да способства икономическото и социално възстановяване от кризата, породена от COVID-19 пандемията. В преследването на тази цел са групирани набор от мерки и реформи, които да имат съществен принос към възстановяването на потенциала за растеж на икономиката и да го развият, като осигурят устойчивост на негативни външни въздействия.

Министерство на труда и социалната политика предвижда изпълнението и на две обществено значими реформи и 6 инвестиционни намерения.

Едно от предложенията на Министерство на труда и социалната политика за включване в Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България е насочено към създаването на предпоставки за развитие на модерни инструменти за повишаване на знанията и уменията на българското общество.

МТСП предлага разработването на иновативна съвременна **виртуална платформа за дистанционни обучения на лица над 16 г.**, като тя ще бъде съпътствана от целенасочена масова кампания за повишаване на базовите дигитални умения на българското население.

Осигуряването на възможности за обучение по всяко време и от всяко място с наличен интернет ще спомогне за повишаване на участието на населението (25-64г.) в учене през целия живот, което за България продължава да бъде на много ниско равнище.

Дигиталните умения и компетенции се превърнаха в ключови за упражняването на почти всяка професия. В тази връзка с НПВУ Министерство на труда и социалната политика предприема целенасочени спешни действия за повишаване на дигиталните умения на българското общество, като ще се създадат необходимите условия над 500 хил. заети и безработни лица да бъдат включени в подобен тип обучения.

Ще бъдат разработени специализирани електронни учебни програми и учебно съдържание, адаптирани към потребностите на лицата с ниско равнище на образование и ниски дигитални умения, в т.ч. лицата от ромски произход, по-възрастните лица и др., за да се осигурят възможности и на тези лица за участие в онлайн обучение.

По-целенасочени мерки за информиране и мотивиране за участие в обучение ще бъдат приложени за лицата от **ромски произход като специфична целева група**, която се отличава с високо равнище на икономическа неактивност и същевременно с ниско равнище на образование и липса на дигитални умения. За идентифициране и достигане до тези лица, ще бъдат привлечени общините, читалищата, неправителствените организации, както и дигиталните клубове, които ще бъдат изградени/адаптирани по места. Неправителствените структури ще бъдат активно включени в процеса на активиране, информиране и мотивиране на лицата за участие в обучение. Ромските медиатори ще бъдат основните лица, които ще осъществяват дейностите по информиране и мотивиране на регистрираните търсещи работа лица от ромски произход. Ще има специално обучени наставници в дигиталните клубове, които ще подпомагат лицата в неравностойно положение, особено лицата от ромски произход, възрастните лица и др., които нямат необходимите дигитални умения за пълноценно участие в онлайн курсове за обучение.

Предвижда се в рамките на останалите 5 проектни предложения, представители от етнически малцинства да бъдат включвани, като бъде използван мейнстрийм подход и конкретни индикатори само за лица от ромски произход не могат да бъдат изчислени.
насърчаване на публично-частното партньорство.

ПРИОРИТЕТ „ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ“

I.ЦЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ ЗА ПЕРИОДА 2024-2027 Г.

Оперативна цел: Подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура и инфраструктура за публични услуги

Цел 1. Осигуряване на условия за придобиване на финансово достъпни жилища и условия за въвеждане на алтернативни модели на социални жилища за домакинства от зоните с концентрация на бедност								
	Мерки	**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго –лева/евро)**	**Индикатори (мерна единица: брой, дял)**	**Текуща стойност**	**Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.**
1.1	Участие на местните общности в процеса по подготовка на проектите за финансиране	Текущ	2024-2027 г.	МРРБ, РСР	ПРР 2021-2027, включени програми в подхода ИТИ: ПО, ПОС, ПКИП,ПНИИДТ ПРЧР	Изготвени концепции за ИТИ за приноса на фондовете на ЕС към ИТСР	0	2

Цел 2. Изграждане/реновиране на инфраструктура за предоставяне на интегрирани здравно-социални и социални услуги в общността за уязвими групи								
	Мерки	**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго –лева/евро)**	**Индикатори (мерна единица: брой, дял)**	**Текуща стойност**	**Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.**
2.1	Участие на местните общности в процеса по подготовка на проектите за финансиране	Текущ	2024-2027 г.	МРРБ, РСР	ПРР 2021-2027, включени програми в подхода ИТИ: ПО, ПОС, ПКИП, ПНИИДТ, ПРЧР	Изготвени концепции за ИТИ за приноса на фондовете на ЕС към ИТСР	0	1
Цел 3. Реконструкция на обекти на социалната инфраструктура за целите на образованието, културата и др.								
	Мерки	**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго –лева/евро)**	**Индикатори (мерна единица: брой, дял)**	**Текуща стойност**	**Целева стойност с натрупване 2021-2027г.**
3.1	Участие на местните общности в процеса по подготовка на проектите за финансиране	Текущ	2024-2027 г.	МРРБ, РСР	ПРР 2021-2027, включени програми в подхода ИТИ: ПО, ПОС, ПКИП, ПНИИДТП, РЧР	Изготвени концепции за ИТИ за приноса на фондовете на ЕС към ИТСР	0	1

ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ ЗА ПЕРИОДА ДО 2030 Г. ПО ПРИОРИТЕТ ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Цел 1 „Установяване на работещ механизъм за оценка на жилищния фонд в зони с компактно ромско население.“ - **Бюджетно/друго финансиране (в условие на бъдещо осигуряване).**

Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027

Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 (ПРР) ще осигури подкрепа по Приоритет „Жилищни условия“. Териториалният обхват на програмата са петдесетте градски общини в страната мерките и дейностите, които ще се изпълняват са заложени в Плановете за интегрирано развитие на общини и Интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2.

В средносрочен план (до 2030 г.) ПРР ще подкрепи:

Цел 2. „Осигуряване на условия за придобиване на финансово достъпни жилища и условия за въвеждане на алтернативни модели на социални жилища за домакинства от зоните с концентрация на бедност“ чрез подкрепа за осигуряването на модерни и достъпни общински жилища за настаняване на уязвими групи от население;

Цел 3. „Изграждане/реновиране на инфраструктура за предоставяне на интегрирани здравно-социални и социални услуги в общността за уязвими групи“ чрез развитие на инфраструктура за предоставяне на интегрирани здравно-социални и социални услуги в общността за уязвими групи, както и за детски ясли.

Цел 4. „Реконструкция на обекти на социалната инфраструктура за целите на образованието, културата и др.“ чрез подкрепа при развитието на образователна, културна, спортна инфраструктура и насърчаване на публично-частното партньорство.

ПРИОРИТЕТ „ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ“

I. ЦЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ ЗА ПЕРИОДА 2024-2027 Г.

Оперативна цел: Гарантиране правата на гражданите, с акцент върху жените и децата, защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност и на “език на омразата”.

Цел 1. Повишаване гаранциите за ефективна защита на правата на българските граждани в уязвимо социално положение, принадлежащи към различни етнически групи. Ефективно прилагане на политиките за интеграция на ромите за постигане на равенство, достойно съществуване и пълноценно участие в обществения живот.

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.
1.1	Обучение на адвокати от Националния регистър за правна помощ към НБПП за повишаване на квалификацията им и подхода при предоставяне на правна помощ на лица от малцинствените групи, както и относно методите за информиране на същите за видовете правна помощ, реда, условията и начина и формите за нейното ползване	Предстоящ	2024-2027 г.	НБПП	Държавния бюджет 120 000 лв.	Брой обучени адвокати от Националния регистър за правна помощ към НБПП	0	10
1.2	Обучение на адвокати от Националния регистър за правна помощ към НБПП за повишаване на квалификацията им и подхода при предоставяне на правна помощ на лица от малцинствените групи с фокус – защита на правата и интересите на лица с физически и ментални увреждания , както и по случаи на домашно насилие и дискриминация	Предстоящ	2024-2027 г.	НБПП	Държавния бюджет 120 000 лв.	Брой обучени адвокати от Националния регистър за правна помощ към НБПП	0	10

Цел 2. Повишаване на институционалната култура и експертния капацитет на публичните институции (в т.ч. национална и местна администрация, съд, прокуратура и органи на МВР) по отношение на политиките за разнообразие, равнопоставеност, достойнство и основни човешки права на ЕС. Преодоляване на културните бариери в общуването и всякакви форми на дискриминационни нагласи.								
	Мерки	**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)**	**Индикатори (мерна единица: брой, дял)**	**Текуща стойност**	**Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.**
2.1	Кампании за повишаване на осведомеността относно домашното насилие и насилието, основано на признак “пол”	Текущ	2020 г. - 30 април 2024 г.	МП	Програма “Правосъдие” на НФМ 2014-2021[10] 4 813.60 лв.	Брой ученици, студенти, преподаватели, участвали в кампании за повишаване на осведомеността относно домашното насилие и насилието, основано на признак „пол“ (вкл. представители на уязвимите групи в т.ч. роми)	100 (2023 г.)	300
2.2	Актуализирана национална рамка за ефективно изпълнение на решенията на ЕСПЧ	Текущ	30 април 2024 г.	МП	Програма “Правосъдие” на НФМ 2014-2021[11] 21 360 лв.	Разработен план за действие за изпълнение на решенията относно евикции	0	1
2.3	Обучение на съдебни служители от съдилищата и Прокуратурата на Република България относно гаранции за	Предстоящ	2024-2027 г.	НИП	Държавен бюджет – 47 000 лв.	Брой обучени съдебни служители от съдилищата и Прокуратурата на Република България	0	5

[10] Проектите по Програма “Правосъдие” на НФМ 2014-2021 са със срок за изпълнение до 30 април 2024 г. В програмата е заложено 10 % от стойността на Програмата да е с ромски фокус. Стойността на мярка 2.1. е изчислена като 10 % от стойността на цялата мярка. Договорите, сключени с Бенефициентите, които изпълняват индикатора по мярка 2.1, приключват най-късно до 30 април 2024 г.

[11] Проектите по Програма “Правосъдие” на НФМ 2014-2021 са със срок за изпълнение до 30 април 2024 г. Мярката приключва с изпълненото на проекта.

	защита от дискриминация при административното обслужване на граждани							
2.4	Обучение на полицейските служители по правата на човека и проблемите на малцинствата в рамките на професионалното обучение по месторабота	Текущ	2024-2027 г.	ГДНП-МВР	Държавен бюджет	Брой обучени полицейски служители по правата на човека и проблемите на малцинствата в рамките на професионалното обучение по месторабота	11 за 2023 г.	20

Цел 3. Повишаване на капацитета на правоприлагащите органи по отношение на борбата с престъпленията и проявите на дискриминация, насилие или омраза, основани на етническа принадлежност

	Мерки	**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)**	**Индикатори (мерна единица: брой, дял)**	**Текуща стойност**	**Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.**
3.1	Изградена нова рамка за социална реинтеграция на извършителите на престъпления	Предстоящ	30 април 2025 г.	МП	Програма "Правосъдие" на НФМ 2014-2021[12] 13495 лв. /6900 евро	Брой лишени от свобода, преминали мерки за реинтеграция в пилотния затвор (вкл. представители на уязвими групи в т.ч роми)	0	5
3.2	Програми за социална реинтеграция на уязвими групи в местата за лишаване от свобода	Текущ	30 април 2024 г.	МП	Програма "Правосъдие" на НФМ 2014-2021[13] 50705 лв.	Брой на закононарушители от уязвими групи, които преминават през програми за социална реинтеграция (включително младежи	0	5

[12] Проектите по Програма "Правосъдие" на НФМ 2014-2021 са със срок за изпълнение до 30 април 2024 г. След 30 април 2024 г. тази мярка става присъща дейност на ГДИН.
[13] Проектите по Програма "Правосъдие" на НФМ 2014-2021 са със срок за изпълнение до 30 април 2024 г.

					/25925евро	представители на уязвими групи в т.ч. роми)(разпределени по пол, възрастова група, роми)		
3.3	Обучения в Академия на МВР в магистърска програма „Публична администрация“ по учебната дисциплина „Защита от дискриминация“	Текущ	2024-2030 г.	Академия на МВР	Държавен бюджет 1882 лв. на година	Брой проведени обучения Брой обучени	0 0	1 10
3.4	Обучение на магистрати, кандидати за младши магистрати, съдебни служители и други специалисти в сектор правосъдие (в т.ч. представители на правоохранителните органи, администрацията и др., с компетентност в разглежданата област), по проблеми, свързани с върховенството на правото и защитата на основните права в съответствие със стандартите на ЕКПЧ и Хартата на основните права на ЕС, в следните приоритетни области: - гаранции за защита от дискриминация; - превенция и защита от домашно насилие и насилие, основано на пола (в т.ч. защита правата на ромските жени и деца – жертва на посочените форми на насилие); -разследване и наказателно преследване на престъпленията от	Текущ	2024-2027 г.	НИП	Държавен бюджет/ Бюджет на Съвета на Европа/ Програма „Правосъдие” на НФМ 2014-2021 г. – 225 000 лв.	Брой обучени магистрати, кандидати за младши магистрати, съдебни служители и други специалисти в сектор правосъдие	0	2

	омраза и реч на омразата; - разследване и наказателно преследване на трафика на хора; - закрила на децата – жертви на престъпления, включително деца, жертви на насилие, сексуална и икономическа експлоатация, отвличане и трафик, както и деца, свидетели на такива престъпления; мерки за щадящо изслушване.							
3.5	Обучение на полицейски служители (и на служители от други институции) за разбиране на етно-религиозните специфики нанаселението. Преодоляване на стереотипите от страна на служителите и повишаване на ефективността от професионалната им дейност в мултикултурална среда.	Текущ	2024-2027 г.	ИП-МВР	Държавен бюджет	Брой обучени полицейски служители) за разбиране на етно-религиозните специфики и нужди на ромското население.	За 2023г. 11	20
3.6	Обучение на полицейски служители за работа с деца-жертви или в риск от насилие.	Текущ	2024-2027 г.	ИП-МВР	Държавен бюджет	Брой обучени полицейски служители за работа с деца-жертви или в риск от насилие	За 2023г. 11 обучени служители	20
3.7	Обучение на полицейски служители на тема „Управление на гнева и агресивните прояви“	Текущ	2024-2027 г.	ИП-МВР	Държавен бюджет	Брой обучени полицейски служители	За 2023г. 11 обучени служители	20[14]

[14] Стойност годишно на база исторически данни

Цел 4. Предприемане на целенасочени мерки и иновативни интегрирани услуги за повишаване на родителския капацитет в подкрепа на уязвимите семейства, подобряване на родителската грижа и за защита правата на децата								
	Мерки	**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)**	**Индикатори (мерна единица: брой, дял)**	**Текуща стойност**	**Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.**
4.1	Хранителни ваучери за детска кухня.	Предстоящ	2024-2025 г.	АСП	Програмата за храни и основно материално подпомагане 2021-2027 г.	Брой подкрепени новородени деца	0	20
4.2	Пакети с необходими базови продукти за новородени деца от бедни и рискови семейства, идентифицирани от органите по социално подпомагане.	Предстоящ	2024-2025 г.	АСП	Програмата за храни и основно материално подпомагане 2021-2027 г.	Брой подкрепени новородени деца	0	20
4.3	Мониторинг и контрол по спазване правата на детето в образователни институции, лечебни заведения, социални услуги, интегрирани здравно –социално услуги за резидентна грижа,с цел недопускане на дискриминация и гарантиране правата на децата.	Текущ	2024-2027 г.	ДАЗД	Бюджет на ДАЗД	Брой извършени проверки в образователни институции, лечебни заведения, социални услуги и интегрирани здравно –социално услуги за резидентна грижа По сигнал за дискриминация По планови и сигнални проверки	0 0	1 3
4.4	Прилагане на	Текущ	2024-	ДАЗД		Брой реферирани	0	5

	Координационния механизъм за реферирane и обгрижване на случаи на непридружени български деца и деца-жертви на трафик, завръщащи се от чужбина“.		2027 г.			случаи за година		
4.5	Информационни дейности за децата и техните семейства относно правата на детето, регламентирани в Конвенцията на ООН за правата на детето и Закона за закрила на детето и за съществуващите услуги за подкрепа в общността	Текущ	2024-2027 г.	ДАЗД/ Доставчици на социални услуги	Бюджет на ДАЗД	Брой проведени беседи с представители на ромската общност, вкл. деца	666 /от които деца 246/	1000
4.6	Информационни дейности за децата и техните семейства относно съществуващи механизми за информиране и превенция на насилието сред и срещу деца.	Текущ	2024-2027 г.	ДАЗД	Бюджет на ДАЗД	Брой информационни кампании	1	5
4.7	Промотиране на Национална телефонна линия за деца (НТЛД) 116 111– срещи, инициативи и участия.	Текущ	2024-2027 г.	ДАЗД	Бюджет на ДАЗД	Брой събития за промотиране на НТЛД	0	1

4.8	Информиране и консултиране на семейства	Текущ	2024-2027 г.	ДАЗД	Бюджет на ДАЗД	Брой консултации на семейства, деца и работещи с деца	420	700
Цел 5. Повишаване на гражданското участие и информираност за гражданските права и задължения на лицата, живеещи в зоните с концентрация на бедност								
	Мерки	**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)**	**Индикатори (мерна единица: брой, дял)**	**Текуща стойност**	**Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.**
5.1	Предотвратяване и противодействие на противообществените прояви на малолетните и непълнолетните	Текущ	Постоя-нен	ЦКБППМН	Държавен бюджет	Брой работни срещи събития за предотвратяване и противодействие на противообществените прояви	18 /дейности през 2023г/	40
Цел 6. Увеличаване на усилията в борбата с трафика на хора чрез ефективно прилагане на заложеното в документите на ООН, СЕ и ЕС и използване на съществуващите в ЕС инструменти								
	Мерки	**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)**	**Индикатори (мерна единица: брой, дял)**	**Текуща стойност** За 2023г.	**Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.**
6.1	Обучения със свещенослужители и духовни лидери в общности с преобладаващо ромско население, по линия на първо ниво на идентификация и повишаване на чуствителността, относно	Предстоящ	2024 г.	АНКБТХ	Държавен бюджет и външно финансиране 10 000 лв. от бюджета на НКБТХ.	Брой проведени сесии	0	3

	методите за въвличане в различни форми на експлоатация							
6.2	Превенция и противодействие на всички форми на трафик на хора чрез провеждане на обучения в училища, в които учат деца от ромски произход.	Текущ	2021-2030 г.	ГДБОП	Държавен бюджет	Брой деца, участници в обученията за повишаване на осведомеността по отношение на видовете трафик на хора, експлоатационните му цели, факторите, обуславящи попадането в ситуация на трафик и начините за предпазване	0	100
6.3	Обучение на полицейски служители и магистрати за работа с ромски етнически групи при разследвания на случай на трафик на хора	Текущ	2021-2024 г.	ГДБОП	35 000 лв. по програма „Повишаване капацитета на ГДБОП за по ефективно преследване на организираната и транс-национална престъпност“ на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021 г.	Брой обучени експерти	0	10

Цел 7: Утвърждаване на толерантни междуетнически отношения чрез спорт								
	Мерки	**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)**	**Индикатори (мерна единица: брой, дял)**	**Текуща стойност за 2022/2023 г.**	**Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.**
7.1	Спорт за утвърждаване на толерантни междуетнически отношения	Програма „Спорт за децата в. свободното време“	2024-2027 г.	ММС	Държавен Бюджет на година 1 200 000 лв.	Брой проекти Брой на участници Брой занимания	3 128 216	10 400 900
		Програма „Спорт за деца в риск“.			68 000 лв.	Брой проекти Брой на участници Брой занимания	0 0 0	1 20 24
		Програма Развитие на спорта на учащите“- проект БСФДМР			60 000 лв.	Брой проекти Брой на участници Брой прояви	0 0 0	1 50 2
		Национална програма за младежта	2021-2025 г.		800 400 лв.	Брой проекти Брой на участници	0 0	1 100
			2023-2025 г.		6 000 000 лв.	Брой проекти Брой на участници	0 0	1 100

По приоритет 5. Върховенство на закона и недискриминация, КЗД[15] се ангажира с изпълнението на дейности, които следва да бъдат предвидени в допълнително финансиране към Държавния бюджет

Мерки		Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго –лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.
1	Разяснителни и информационни кампании за повишаване на чувствителността и нетърпимостта към прояви на дискриминация.	Предстоящ	2024	КЗД	40 000 лв. от Държавен Бюджет за периода – за наръчници и кампании	Брой кампании	0	1
2	Написване и отпечатване на наръчници за противодействие на дискриминацията.	Предстоящ	2024-2027	КЗД	20 000 лв. Държавен Бюджет за периода – за наръчници и кампании	Брой разпространени копия от наръчници	0	100
3	Разяснителни семинари в образователната система по въпросите на равнопоставеността и недискриминацията на децата от уязвими групи, включително от ромски етнически произход.	Предстоящ	2024-2027	КЗД	240 000 лв. от Държавен бюджет за периода по мярка 3 и мярка 4	Брой проведени семинари	0	1
4	Включително разработване и изнасяне на лекции във връзка с равнопоставеността в образователната система на децата от уязвими групи, включително от ромски етнически произход.	Предстоящ	2024-2027	КЗД	240 000 лв. от Държавен бюджет за периода по мярка 3 и мярка 4	Брой участници в лекции	0	5

[15] Направените изследвания ще допринесат за анализ н формиране на политики, с цел защитата на правата представителите на тази уязвима група по най-добър начин.

Мерки срещу явлението ранни бракове:

Конкретни мерки се предвижда да бъдат включени в Национална програма за превенция на насилието и злоупотребата с деца, която е в процес на изготвяне към края на 2023 г. от междуведомствена работна група към Националния съвет за закрила на детето. Ще бъдат разписани конкретни действия за превенция на сексуалното насилие над деца, вкл. деца от маргинализирани групи.

ПРИОРИТЕТ „КУЛТУРА“

I. ЦЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ ЗА ПЕРИОДА 2024-2027 Г.

Оперативна цел: Подобряване на условията за равнопоставен достъп на ромската общност до обществения културен живот, съхранение и популяризиране на ромската традиционна култура, развитие и популяризиране на творчеството като фактори за културна интеграция и социално сближаване. Преодоляване на езика на омразата и възпроизвеждането на предразсъдъци към ромите в медиите с оглед на изграждане на позитивен образ на общността

Цел: 1 Съхраняване и популяризиране на традиционната култура на ромската общност, насърчаване на творческото развитие на представители на общността, стимулиране на ромската общност за активно участие в обществения културен живот и насърчаване на междукултурния диалог								
	Мерки	**Статус**	**Срок**	**Отговорна институция**	**Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго –лева/евро)**	**Индикатори (мерна единица: брой, дял)**	**Текуща стойност**	**Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.**
1.1	Творчески проекти по програма **„Любителско изкуство“ на Национален фонд „Култура“** с цел пряк ефект върху равенство, приобщаване и участие и на ромската общност.	Текущ	2021-2027 г.	НФК	В рамките на бюджета на НФК – 250 000 лв. годишно, или общо 1 000 000 лв. за целия 4-годишен период (прогнозна стойност).	Брой конкурсни сесии	0	1
1.2	Творчески проекти по програма **„Социално ангажирани изкуства“ на**	Текущ	2021-2027 г.	НФК	В рамките на бюджета на НФК – 450 000 лв. годишно, или общо 1 800 000 лв. за	Брой конкурсни сесии	0	1

	Национален фонд „Култура“ с цел пряк ефект върху равенство, приобщаване и участие и на ромската общност.				целия 4-годишен период (прогнозна стойност).			
1.3	Творчески проекти в областта на **сценичните изкуства** за създаване и разпространение на културен продукт, насочени към ромската общност, с участие и на представители на ромската общност	Текущ	2021-2027 г.	МК	В рамките на бюджета на МК – 13 450 000 лв. общо за целия 4-годишен период (прогнозна стойност): За 2024 г. - 3 150 000 лв. За 2025 г. – 3 300 000 лв. За 2026 г. - 3 500 000 лв. За 2027 г. - 3 500 000 лв.	Брой конкурсни сесии	0	1[16]

ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ ЗА ПЕРИОДА ДО 2030 Г. ПО ПРИОРИТЕТ КУЛТУРА

Министерство на културата

✓ Политиката в областта на културата с фокус върху ролята на културата и свързаните с нея творчески индустрии, като фактор за идентичност и сближаване, за създаването на сплотени и приобщаващи общества, за подобряване на качеството на живот на отделния гражданин и стимулиране на творческото и иновативното мислене.

✓ Развитие и съхранение на културното богатство и оползотворяването на потенциала му като инструмент за социално сближаване, стимулиране на творческата и иновативна мисъл, както и за генериране на икономически ползи.

✓ Насърчаване на културното многообразие и за съхранение и оползотворяване на богатото културно наследство, като ресурс за устойчиво развитие на страната и нейните региони.

[16] Брой сесии за всяка година – 9, във всяко от следните три направления: музика, танц и театър, или общо 36 за периода.

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АЗ	Агенция по заетостта
АППТ	Активна политика на пазара на труда
АНКБТХ	Администрация на националната комисия за борба с трафика на хора
АСП	Агенция за социално подпомагане
ВАС	Върховен административен съд
ГД	Генерална дирекция
ГДНП- МВР	Главна дирекция "Национална полиция"
ГДБОП- МВ	Главна дирекция „Борба с организираната престъпност"
ДБТ	Дирекция „Бюро по труда"
ДАЗД	Държавна агенция за закрила на детето
ДЗИ	Държавен зрелостен изпит
ЕС	Европейски съюз
ЕК	Европейска комисия
ЕКПЧ	Европейска конвенция по правата за човека
ЗПУО	Закон за предучилищното и училищно образование
ИП-МВР	Институт по психология, МВР
ИА ОП НОИ	Изпълнителна агенция „Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж"
ИТИ	Интегрирани териториални инвестиции
ИТСР	Интегрирани териториални стратегии за развитие
КЗД	Комисия за защита от дискриминация
ЛЗ	Лечебни заведения
МВР	Министерство на вътрешните работи
МЗ	Министерство на здравеопазването
МК	Министерство на културата
ММС	Министерство на младежта и спорта
МОН	Министерство на образованието и науката
МП	Министерство на правосъдието
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МКБТХ	Местна комисия за борба с трафик на хора
НБПП	Национално бюро за правна помощ
НКБТХ	Национална комисия за борба с трафика на хора
НЗОК	Национална здравно-осигурителна каса
НКТ	Национална контактна точка
НИП	Национален институт на правосъдието
НП	Национална програма
НПД	Национален план за действие
НПО	Неправителствени организации
НПДЗ	Национален план за действие по заетостта
НПВУ	Национален план за възстановяване и устойчивост
НМЗМ	Национална мрежа на здравните медиатори
НВО	Национално външно оценяване
НТЛД	Национална телефонна линия за деца
НФК	Национален фонд „Култура"
НФМ	Норвежки финансов механизъм
ОП	Оперативна програма

ПИЦ	Превантивно-информационни центрове
ПРР	Програма „Развитие на регионите”
ПО	Програма „Образование“
ПОС	Програма „Околна среда“
ПРЧР	Програма „Развитие на човешките ресурси”
ПКИП	Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“
ПНИИДТ	Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“
РСР	Регионални съвети за развитие
РУО	Регионално управление на образованието
РЗИ	Регионални здравни инспекции
СЕ	Съвет на Европа
ЦОИДУЕМ	Център за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства
ЦКБАППМІ	Централна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетн непълнолетните
ФМ на ЕИП	Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство
NEETs	Not in Education, Employment or Training